

PISAĆ (5660) *vb impf*

a jasne [w tym 25 r. błędne znakowanie].

inf pisać (533). ◇ *praes 1 sg* piszę (124). ◇ *2 sg* piszesz (36). ◇ *3 sg* pisze (2194). ◇ *1 pl* pisz(e)my (24) [w tym: -emy (2) *MurzOrt, ActReg*], piszemy (6), piszemy (2); -em *Oczko, JanNkar* (3), *SkarKazSej* -(e)my : -em : -ymy *LibLeg* (4:1:2); ~ -em (4), -(e)m (2). ◇ *2 pl* piszecie (13). ◇ *3 pl* piszą (647). ◇ [1 *du* piszewa *StatorGramm I*. ◇ 2 *du* piszeta *StatorGramm I*.] ◇ *praet 1 sg m* piśiałem, -m, -em piśiał (247), ja piśiał (2), -ech piśiał (1); ja piśiał *ZapWar, RejKup*; -em piśiał : -ech piśiał *SienLek* (1:1). ◇ *2 sg m* piśiałeś, -ś piśiał (22). *f* -ś piśiała (1). ◇ *3 sg m* piśiał (700). *f* piśiała (27). *n* piśiało (16). ◇ *1 pl m pers* piśalismy, -smy, -esmy piśiali (20), piśalichmy (1); -smy : -chmy *Leop* (1:1); ~ -smy (13), -(s)my (7). ◇ *2 pl m pers* piśaliście, -ście, -eście piśiali (17). ◇ *3 pl m pers* piśiali (361). *subst* piśiały (4). ◇ *plusq 1 sg m* piśiałem był (1). ◇ *3 sg m* był piśiał (5) *KromRozm II* (3), *OrzQuin, WujNT*, piśiał był (2) *BielKron, ActReg*. ◇ *3 pl m pers* byli piśiali (1). ◇ *fut 1 sg m* piśać będę (9), będę piśiał (4); piśać będę *GliczKsiąż, OrzList* (2), *Strum, CzechEp* (2), *NiemObr, ActReg*; będę piśiał *FalZioł, MiechGlab, RejPos*; piśać będę : będę piśiał *Mącz* (1:1). ◇ *3 sg m* piśać będzie (1). ◇ *1 pl m pers* będziemy piśać (2) *GliczKsiąż, JanNkarGórn*, piśać będziemy (1) *OrzQuin*. ◇ *3 pl m pers* piśać będą (16), będą piśać (9), z *elipsą* „piśać” (1) *KlonWor*; piśać będą *LibLeg* (2), *PatKaz I, MurzHist, Oczko, NiemObr, GórnRozm, LatHar*, piśać będą : będą piśać *LeovPrzep* (2:2), *ZapKościer* (6:7). ◇ *imp 2 sg* pisz (36). ◇ *3 sg* niech, niechać, niechaj pisze (5). ◇ *1 pl* piszmy (3). ◇ *2 pl* piszcie (5). ◇ *3 pl* niech piszą (1). ◇ *con 1 sg m* bym piśiał (7) *Mącz, RejPosWstaw, BudNT, Oczko, CzechEp, WujNT, JanNkar*, bych piśiał (4) *LibLeg, GliczKsiąż, BielKron, WerGośc*. ◇ *2 sg m* byś piśiał (1). ◇ *3 sg m* by piśiał (33). *f* by piśiała (1). *n* by piśiało (1). ◇ *1 pl m pers* byśmy piśiali (7); ~ -smy (6), -(s)my (1). ◇ *2 pl m pers* byście piśiali (1). ◇ *3 pl m pers* by piśiali (5). *subst* by piśiały (1). ◇ *con praet 1 sg m* piśiałbym był (1) *WujNT*, bych był piśiał (1) *KochTr*. ◇ *3 sg m* by był piśiał (6). ◇ *3 pl m pers* by byli piśiali (2). ◇ *impers praes* pisze się (12). ◇ *praet* piśano (56) [cf też *PISANY sg n N*], piśało się (16), było piśać (1) *RejPos* 121v; piśano *OpecŻyw* (4), *PatKaz II, PatKaz III, LibLeg, BielKron* (18), *Mącz* (2), *LeovPrzep* (3), *RejAp* (2), *GórnDworz* (2), *GrzepGeom* (2), *BielSat, BielSpr, BudBib* (2), *Oczko, SkarŻyw* (2), *StryjKron, ZapMaz, KochFr, ReszPrz, BielRozm, WujNT* (2), *JanNkarGórn, SkarKazSej*; piśało się *OrzRozm, RejZwierc* (2), *Strum* (2), *NiemObr* (5), *ActReg, Phil, KlonWor*, piśano : piśało się *BielŻyw* (2:1), *SarnStat* (1:1), *SkarKaz* (1:1); ~ -ano (40), -ano (1), -ano (1), -(a)no (10); -ano *JanNkarGórn*; -ano : -ano *OpecŻyw* (3:1). ◇ *fut* będzie się piśać (3). ◇ *con* by piśano (2). ◇ *part praes act* piśając (397), piśęcy (*cum m*) (2) *BielKom E6, PaprPan A3*.

Składnia dopełnienia sprawcy przy impers: piśało się od kogo (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XIX w.

1. *Kreślić znaki graficzne; scribere Mącz, Cn; exarare, perarare Cn* (15) :

piśać co na czym (3): *Murm* 188; *BartBydg* 155 cf »piśać [na czym] buksztaby«; *KrowObr* 100v cf »piśać i kreślić«.

piśać co po czym (2): Oto wnet słyżyfz iżci nie mowi że będę piśiał po ściánach krzyżyki moy miły Pánie *RejPos* 351v. Cf *piśać co czym po czym*.

pisac co czym [= narzedziem] po czym (1): Biskup kurwaturą po onym popiele piŝe Greckie obiecádło. *NiemObr* 22.

pisac komu w co (1): *Strum Cv cf* »pisac albo karbować«.

pisac czym [= narzedziem] na czym (2): Ale mily Iezus nachyliwłfy sie nadal/ poczł piŝatŝ palce^m na kamieniu. *OpecŻyw* 77v [przekład tego samego tekstu] *WujNT Ioann* 8/6.

pisac czym [= substancją] na czym (1): Sadzele golenné léczy lubryká/ to ieŝt glinká ktorą cieŝle álbo ŝtolarze piŝą ná drzewie *SienLek* 121.

Zwroty: »pisac [na czym] buksztaby« [szyk zmienny] (2): Tabella alphabetaria, eyn tafel do das a b c auff ŝtet. Tablicá co nániey bugŝtaby pyŝlá. *Murm* 188 [*idem*] *BartBydg* 155.

»krzyŝyki pod kołnierzem [za kim] piŝac« = *piętnować ludzi niepewnego pochodzenia (1):* Aby go s tyłu páłcy nie vkázowáli/ Krzyŝykw pod kołnierzem zá nim nie piŝáli. *RejWiz* 98v.

»pisac na tram« [w tym: co (względne) (1)] = *zaznaczać nacięciami lub innymi znakami [szyk zmienny] (3):* *RejWiz* 123v; *RejZwierz* 137; Bo piŝ ty co chceŝ ná tram/ ále ia teŝ wieŝ to Pan Bog kiedy dam. *RejZwierz* 58v.

»pisac znaki« = *znaczyć (1):* A gdy z nabiály ŝtátki z folwárku woŝą/ piŝac znáki od ktorey Dworki: ŝeby znác od ktorey lepŝa ŝpráwá. *GostGosp* 122.

Szeregi: »pisac albo karbować« (1): A co złoŝyŝ łokci od wagi/ álbo przyczyniŝ pámiętay tho pilno/ álbo ŝobie piŝ w kámienné ksiáŝki/ álbo kárbuy. *Strum Cv*.

»pisac i kreŝlić« (1): Ná popiele obiecádło Grecki[e] y Láćinŝki[e] piŝecie/ y kijem po ziemi kreŝlicie *KrowObr* 100v.

Przen [komu co na czym] (1) : piŝą Zołnierzom párágráfy ná gębie. *CiekPotr* 64.

2. Utrwalać tekst na piŝmie, zapisywać; scribere Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, JanStat, Cn; ducere literas Mącz; exarare, perarare Cn (310) : *ZapMaz VII Z* 19/186v; *ZapMaz II G* 97/89v; *OpecŻyw* 140; *RejKup* M; Gdyby piŝarz niechciał tego co ŝędzia ŝkaŝe/ Albo ieŝliby vpornie niepiŝzac wŝtał od ŝádu/ táki piŝarz [...] ma być z vrzędu złoŝon. *UstPraw* C2v; *BielKron* 96v; abowiem piŝac y to teŝ ieŝt pociągánie/ y przes znaki rzeczy okázowanie *KwiatKsiáŝ* H4v; Emendate scribere, Wedle orthographiey piŝac. *Mącz* 216a; Saltuatim scribere, Wŝkok piŝac/ To yeŝt nierządnie/ y tam y ŝám wyŝtępowác. *Mącz* 365b, 35d, 95d, 198c, 443a; *GórnDworz* F4v, P2; *BielSat* Ev; *RejZwierz* 234; A ty ŝobie nágotuy wiele tablic Bukŝzpanowych/ á wezmi ŝobie [...] tych piáci [pisarzów] ktorzy prędko piŝą *BudBib* 4.Esdr 14/23; *BudNT przedm* b4; BYmci thu miał z oŝobná káŝdego wyliczáć/ Nie ŝtáłoby mi czáfu ni pápiru piŝac. *PaprpPan* Gg [*idem*] Cc3; *ModrzBaz* 88; *SkarŻyw* 471, 507; *ZapKóŝcier* 1580/16; Zá ŝtárych ludzi pierwey nie wiele piŝano/ Iedno co czyie było/ iáwnie powiedziano *BielRozm* 34 [*idem* *BielSat*]; *ActReg* 84; *WujNT Apoc* 10/4; Aby naprzód kiedy w poniedziálek poczną ŝádzic w Krákwie/ tedy máiá ŝádzic y piŝac przez Wtorek/ *SrnStat* 722, 1268.

pisac co (84): *OpecŻyw* 78; á wziáwŝi tablicę rzekł, piŝ ale kielko ŝłow á przemow ręką ŝwą. *BielŻyw* 134; *LibLeg* 10/70v, 11/26v; *RejKup* F, y3v; *HistAl* N2; *BielKom* Dv; *GliczKsiáŝ* 18v [3 r.]; *KrowObr* 219v; *RejWiz* 84v; *Leop Bar* 2/28; *BielKron* 94v, 260, 348v, 462v, 471; Vt tua est ista litera Tyŝ to piŝał/ Twoyá to ręká. *Mącz* 195d, 172b, 224a, 250d, 271b, 375b, 392d; *RejAp* 28 [2 r.], 84,

86, 123v; *GrzepGeom* A3v; *RejZwierc* 22v; *Strum* Rv; Ale pośpolicie żacy/ á mniŝy księgi piłali *BudNT przedm* b4, *przedm* b4, b4v [2 r.]; *ZapMaz II G* 78/407, 97/90v; *CzechRozm* 137; *SkarŻyw* 47; *ZapKościar* 1581/24, 1589/86; *ReszPrz* 110; *BielRozm* 5v; *ActReg* 58, 61; *Calep* 321b; *GostGosp* 22, 48; *WujNT Apoc* 10/4, s. 862; VStawiamy/ áby Piłárze ładowni od ŝwiádków [...] ieŝli potrzebá będzie piłác ich powieŝci/ bráli po trzy groŝze *SarnStat* 579 [*idem* 817] 784, 817, 1298 [2 r.]; *KlonKr* C2; *SkarKaz* 206b. Cf *pisac co na co*; *co w czym*, *Ze zdaniem dopełnieniowym*, »pisac w kroniki«, »w księgi pisac«, »własną ręką [co] pisac«, »pisac słowa«.

pisac co na co (1): Stolik przed nim málucżki kłięgi ná pulpicie/ A pilno ná kámienne coŝ piłal tablice. *RejWiz* 46.

pisac co w czym (2): profili teŝ/ áby tych kłięŝat ktorzy z ich ŝrony łá/ imion w dekrecie nie piłano *BielKron* 209; *HistRzym* 58.

pisac z czego [= *maczajac pióro w czym*] (1): Iáko celnik ná mycie/ ták [*Lucyfer*] s celbratem fiedzi. Przed nim ŝilá piłárzow/ co piłzá z máźnice *RejWiz* 167v.

pisac komu (8): Poŝpolicye Bákálarzowye dziecyom piłłá wokábuły dwye ŝlowye po łácinie/ á dwie po polłku *GliczKsiąŝ* I8v; *BielKron* 94v, 115v, 462v; *Exscribere alicui*, *Wypis komu piłác z xiąg*. *Mącz* 375b; *Strum* D2v; Terzeczy na kamiennych xiąŝzkach pisali sobie *ActReg* 58. Cf »pisac słowa«.

pisac przez co [= *jak*] (1): (*nagł*) Chytre piłanie y przeŝylanie liŝtow. (–) [...] Piłzá iedni przez káraktery nieznáioime/ drudzy przez liczbę *BielSpr* 49.

pisac w co (9): bo tego w protokol nie pisano *ZapMaz II G* 78/407; *Calep* 29a. Cf »pisac w kroniki«, »pisac w księgi«, »pisac słowa«.

pisac czym [= *substancje*] (10): Miniare. Rubricieren. Rubriká piłác. *Murm* 193; *FalZiol* V 2; Ian złotouŝty [...] piłal łlinámi iáko złotem *BielKron* 158, 158; *Mącz* 374b; *RejPosRozpr* b4v; *BudBib Ier* 36/18; *WujNT* 3.*Ioann* 13. Cf »pisac słowa złotem«.

pisac czym [= *znakami*] (2): *Notis scribere*, Nieyákiemi znáki piłác/ To yeŝt nie pełnych ŝłów piłác. *Mącz* 250c; *CzechRozm* 137.

pisac czym [= *narzędziem*] *na czym* (1): Stylus, Prátek którym piłzá ná xiáŝzkách woskowych. *Mącz* 424a.

pisac na czym (31): *OpecŻyw* 78; *RejKup* aa7v; *RejWiz* 84v, 139; *Leop Ez* 37/20; Album, Tablicá álbo inŝa rzecz byála ná ktorey moŝe piłác *Mącz* 6c, 271b, 276c, 347d, 438a; Zwyczay ten był v łtárych ludzi/ iŝ gdy zá kim wychodził dekret łákkáwy/ tedy gi piłano ná kámieniu białym *RejAp* 28, 28; *GrzepGeom* A3v; *HistRzym* 58; *RejZwierc* 22v; Ale ieŝcŝe chytrzey [*przesyłajá listy tajemne*]/ ktorzy piłzá ná owych trzálkách mieczowych/ álbo kordowych *BielSpr* 49; *BudBib Ier* 36/18; *ZapKościar* 1589/86; iŝ ták przedtym ná długich kártách łtárzy piłali *CzechEp* 158; *ReszPrz* 110; *ActReg* 58; *Calep* 599a; *WujNT* 337, *Ioann* 8/8; *KlonKr* c2. Cf *pisac na czym w czym*; *czym na czym*, »pisac słowa«.

pisac na czym w czym (1): Raz tylko tćimy iŝ [*Jezus*] piłal/ y to w prochu ná ŝyemi *KromRozm II* b4v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [*w tym z zapowiednikiem: to* (3); *zaimek względný* (6), *zaimek pytajny* (2), *iŝ, ŝe* (2)] (10): Kiedy w Greckiey mocy byála Sycyilia, piłano ŝe iedno cŝterzy kroć gorzálá [*Etna*]

BielKron 276v, 115v; A może téż tho ná początku Książ Aryftoteleſowych y inſzych Philozophów piſać/ co Plato ná drzwiach ſwéy Szkoły piſał *GrzepGeom* A3v; *RejZwierc* 235; *Strum* D2v; iedząc zawałał: [...] piſz brácie to cóc powiem *SkarŻyw* 202; *Calep* 29a; Piſać zawaždy kiedy ktory ſtaw ſpuſzczą/ y ktorego roku. *GostGosp* 74; *SkarKaz* 420b. Cf »piſać ſłowa«.

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikiem: te ſłowa (2)] (13): *Leop Ioann* 19/21; Tákież gdy widział rękę piſząc Mane tetelfares Báltázár krol [...] nie mógł żadny tráfić áni wyłóżyć tego piſánia iedno Dániel. *BielKron* 93; *GrzepGeom* A3v; A wyjąwłzy ſwą tabliczkę y poczęła piſać napierwey A. *HistRzym* 14, 14 [2 r.]; *CzechRozm* **7; *LatHar* 734; Nie piſz; krol Zydowſki: ále/ iż on powieđał; Ieſtem krol Zydowſki. *WujNT Ioann* 19/21; Z dawná przypowieść tę piſzą ná ſcienie, Biáda mężowi [!], ktory podległ zenie [!]. *KlonKr* C2; *KlonWor* 80. Cf »piſać ſłowa«.

W charakterystycznych połączeniach: *pisać błędy, co się trafi, dekret (2), dług, imiona (2), kielko słow, kontrowersyją (2), księgi, łacinę (2), powieści (2), przypowieść, rejestra, sentencyje, sprawy (każdego dnia) (2), swe błędy, świadectwo, Święte Pismo, testament (2), to i owo, wokabuły, wota a głosy (2), wszystko (4), wypis (z ksiąg) (2), zakon, zbiegi; pisać w protokoł; pisać inkaustem (4), rubryką, ślinami; pisać ręką (2); pisać znaki [jakimi]; pisać inakszym językiem; pisać na długich kartach, na drzwiach, na kamieniu (4), na kamiennych (woskowych) księżkach (2), na kominie, na księgach (2), na listwach, na ołowie, na stołach (2), nu szafiech, na ścienie (2), na tablicach (kamiennych, próżnych, woskowych) (4), na trzaskach mieczowych, na ziemi (3), na zwitku; pisać nad łózkami swymi; pisać w dekrecie; pisać bez porządku, cudnie, cyframi albo liczbą, dla pamięci, dobrze, jako tako, jednako (2), od obu końcu, pięknie, pilnie, prędko, przez karaktery nieznanome, słowy dokładnemi, wskok; pisać do ksiąg, z ksiąg; pisać z maźnice.*

Przysłowia: To iuż idą káždy w ſwą dobrzy towarzysze/ Zdraycá [= *diabeł*] lie poſmiewáiąc ná kominie piſze. *RejWiz* 139.

Na próżney tablicy łácno piſać co chcéłz: ále ná pomázáney trudno. *SkarKaz* 420b.

Zwroty: »piſać [kogo, co] w kroniki« (4): Włzędzy w ſławne kroniki ſpráwy ich [zacnych] piſáli. *RejWiz* 99v; Piſáli teź náłzy przodkowie czáſem ledá ſny w kroniki. *BielKron* 363v, 177, 401v.

»w księgi (a. w książki) piſać« [w tym: co (1)] (2): *Mącz* 327d; Y kázał niecną rzecz po mieſcie wołać/ ktora háńbá ieſt w thy tho kfiáſzki piſać *HistRzym* 20v.

»(na)uczyć (się), nawyknać piſać« [szyk zmienny] (7:3): Ten teź Zydy piſać náuczył od prawey ſtrony do lewey/ bo pirwey piſáli od obu końcu/ iáko gdy orzą rolą. *BielKron* 96v; Náłzy przodkowie od niedawnego czáfu náwykli piſać/ czego pierwey nieumieli *BielKron* 337v, 21, 45v, 48v, 272v, 297 (8); *RejZwierc* 8.

»niepełnych, niezupełnych ſłow piſać« = *używać skrótów (1:1)*: *Scribere notis*, Nie zupełnych ſłów piſać/ znáki tilko yákiemi znácić. *Mącz* 374b, 250c.

»piſać piorem« = *per calamum scribere Vulg* [szyk zmienny] (4): *Graphium*, *Pyoro* żelázne któрым y piſać y málować może. *Mącz* 148c, 31a; Miałemci wiele piſać: álemci niechciał piſać inkaufem i piorem. *WujNT 3.Ioann* 13; *JanNKar* F.

»pochybnie piſać« (1): *Mendose scribis*, *Pochybnie piſzełz/ to yeſt/ nie chowáłz ortographiey*. *Mącz* 215d.

»własną (a. swą) ręką pisać« [w tym: co (1)] (2): A zwánó ié pifarzmi/ Bo ci fwęmi rękoma święté pińmo iako mogło być nápewniéi pifali *MurzNT* 173v *marg*; Sua manu scribere, Włańną ręką piśać. *Mqcz* 374a.

»pisać słowa« [w tym: do czego (1), komu (1), w co (1), na czym (4), nad czym (1), w czym (1); iż (1); z przytoczeniem (2)] [szyk zmienny] (14): odpowiedá fwięty Ambroży w iedné epiftole/ ijże piśál [Jezus] ty fłowa: Ziemia ziemię pomáwiá. *OpecŻyw* 78; *BibRadz Ier* 30/2, 36/32; prośili Rzymiánie Márká vczniá fwiętego Piotrá/ áby ty fłowá piśál ktore Piotr s. powiedál *BielKron* 142v; *Mqcz* 35d; O mogłżebyś lie vřtráfzyć [...] onych řrogich fłow ktore onemu fwowolnemu krolowi Báltázárowi piśálá ręká ná fcieńie *RejPos* 192v, 259v; *RejZwierc* 50; SŁowo ktore mowił Ieremiařz prorok do Baruchá fyná Merijahowego/ gdy piśál słowá te do ksiąg z vřt Ieremiařzowych [quod Verbum ore ex libro in haec verba eum scripsisset] *BudBib Ier* 45/1, *Ier* 36/6, 17; *PowodPr* 75. Cf »pisać słowa złotem«.

»pisać [czyje] słowa złotem« = słowa wzbudzajá zachwyř [szyk zmienny] (2): A iřcie by twoie fłowa [wykład snu] złotem piśać godno *RejJóz* L6; *PudłFr* 57.

»pisać (nie) umieć« = być (nie)piśmiennym [szyk zmienny] (6): pogáńřkim obyczáiem żywác piśać nieumieli. *BielKron* 340, 335v, 337, 348v; *BielSpr* 15; Syná ktoryby vmiál piśać radby był miał. *CiekPotr* 61.

Szereg: »pisać i czytać (a. czyść)« [szyk 4:3] (7): *GliczKsiąř* I8; Dzieci [...] piśać y czyřać vczřly lie w řpolnych řzkołách *BielKron* 272v, 335; *Mqcz* 341b; *RejZwierc* 8; *BielSpr* 15; *JanNKar* C4v.

W przen (2) : Ręká [lege: rękę] męczenniká/ ktora wiele piśálá ku chwale Bożey/ P. Bog ofobną czřciá obdárzył. *SkarŻyw* 47 *marg*, 47.

Przen [w tym: kogo (1), co (6)] (8) : S ksiąg żywiácych rácz ye Pánye ták náwřřem wygładzić Nie piřz ich s řpráwiedliwemi *LubPs* Qv; *SkarŻyw* 120.

pisac czym (1): Wielki to klenot kto tho [stałość i cnotę] w fobye czuie/ Stałofciá piřze/ cnotá pieczętuie. *RejZwierc* 212v.

pisac na czym (4): Náturá nářzá iest goła tablicá/ Co ná niey piřzá to noři nędznicá. *RejZwierc* 221; Ale co komu rzecze białágłowá/ Piřz iéy ná wietrze/ y ná wodźie fłowá. *KochFr* 11. Cf »pisać na sercu, na tablicy serca«.

Zwrot: »pisać w sercu, na sercu, na tablicy serca« [szyk zmienny] (1:1:1): Cczys głofem niech wřřyřczy řlyřá Wřerczu řwem pilnie piřá *RejKup* yřv; *BielKron* 43v; *BudBib Prov* 7/3.

a. *W uwagach o ortografii i gramatyce, oraz rozważaniach filologicznych* (60) : A także niedobrze piřzá ktorzy piřzá gi miařto j/ gdy mowiá/ poiął gi s fobá/ miařto poiął j *MurzOrt* Bv; *BudNT przedm* c6v.

pisac co (13): i Krotkié wymawiáimy i piřzmy wřłowach/ ociec/ wniebie/ mói i twói řć. *MurzOrt* Bv, B2, B2v; *SienLek* 46 [4 r.]; *BudBib* c; áby lie tym łácniey obaczyć mogło, iáko które fłowo piśać *JanNKar* H3v, E4v, Fv; *JanNKarGórn* G4v. Cf *Fraza*.

pisac czym [= jak] w czym (1): Niech cię to czyřelniku nie obruřza/ iż czřáfem napiřano Dámeřek/ Bo ták wkřięgách Iwreyřkich [...] Dumefkiem álbo ráđřzej Dummeřkiem piřzá Iwreiánie. *BudBib* I [212]b *marg*.

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikiem: tak (2); miasto czego (4)] (32): ktorey imienia iż łacinnici inacey nie mogli wypifać, przeto iedni Venda drudzi Vanda pifałi. *GlabGad* A3; *MurzOrt* Bv [2 r.], B2v; *BielKron* [85²], 96; Rursus et rursus, Zás/ Niektórzi pifzą záfie/ ále to wątpliwe mówienie fie być widzi. *Mącz* 362a; Tv wninieyfzych kfięgach Hiweryfkich omjłká ieft Bo miałto We Ifzráwechu máią Weifztaķechu. To ieft/ miałto chwalili/ pifzą/ wzápamiętanie przywiedli. *BudBib* I 341d *marg*, cv [3 r.], I 266c *marg*; *Lukař* też tak pifze/ ná głębokiey zorzy. *BudNT przedm* c6v, *przedm* c6v, k. li [2 r.]; *JanNKarGórn* H [3 r.], H2 [3 r.]; Polacy kiedi chcą wymówić Greckie /χ/ tedi pifzą /ch/ iáko chwałą/ chwilą. *JanNKarKoch* E4v, E2v, F [2 r.], F2v, F3, F4v, G2v, G3. *Cf Fraza*.

Fraza: »jako piszą (a. pisano, a. piszem)« [jako zdanie wtrącone] [w tym: co (1); z przytoczeniem (1)] (7): *KrowObr* 105v; *Maritus*, Mąż/ Mażzonek álbo manżonek yáko niektórzi pifzą. *Mącz* 210a, 222b; *BudBib* c; *JanNKarGórn* H; i/ y/ [...] między infzimi literami/ iako my Polacy dziś pifzem/ wielką odmianę czynią. *JanNKarKoch* G, F3.

Szeregi: »pisać i czytać« (1): zás [imiona] nie ták znaíome/ ták fá położone iáko ie Zjdownie tuteczni pifzą y czytáią *BudBib* c.

»mówić i pisać« (1): iáko fá Achaw/ Chyzkijahu/ Choryw/ [...] miałto tego co pófpolicie mówią y pifzą. Achab/ Ezechiař/ Horeb *BudBib* c.

»wymawiać i pisać« (3): Potym oto ty niżyi opifané wymáwiáimy i pifzmy. j) (moj/ twoj/ wiekujřci braciá *MurzOrt* B2, Bv [2 r.].

a. 3 sg *praes* »pisze« = *jest napisane* (6) :

pisze co przez co (1): W káżdym wćíku ich [Is 63/9] (*marg*) wł: nie wćífk/ bo Lo przez Alef pifze/ ácz Rabinowie mówią że fię tu Alef miałto Wau kładzie. (–) *BudBib* I 371c.

pisze w czym (3): Bo w tekście Hywreyfkiem nie kroleřtwá/ ále kroleřtwo (iedno) pifze *BudBib* b2v; Wniektorych kfięgach teř Ebreyfkich pifze miałto pokłonił fie pokłonili fię to ieft/ y Iozef y ie⁸⁰ fynowie. *BudBib* I 28d *marg*, c2v.

Z przytoczeniem (5): Bo nie pifze Banaw/ ále Baneiah/ to ieft/ nie pifze tu/ Wźiął Ithro fyny iego/ ale fyny iey. *BudBib* c2v, b2v, c2v [2 r.], I 28d *marg*.

b. *Wciągać do ewidencji* (24) : [ći ktorzy z mytá máłego niechćieli służyć/ [...] nie dáli fie pifać/ ále fie zás do inąd ná słuźbę bráli. *HistFort* K7v.]

pisac kogo, co (12): *GroicPorz* ee3v; *Recipiebantur milites sine delectu*, Ládá kogo przyjmowano nie brákwano nikim kto w ymię boże okrzczón tego pifano. *Mącz* 187d; [*Polakom*] po fześci złotyich ná Koń ná czwierć roku im płacono/ y řzkody Końłkie według Regelstru iáko ktorego pifano/ to ieft/ Strzelczy fiedm złotyich/ *Kopiency*: piętnáście *BielSpr* 70; *SarnStat* 1292. *Cf pisac kogo między kogo, cum A dupl*, »akta pisać«, »w konstytucyją pisać«, »pisać w księgi«, »na rejestr pisać«.

pisac kogo między kogo (1): ábowiem s tey waśni zyemie Włofkie ani go [Oty] pifałi w Kroniki między Cefárze/ áni mu tytułu Cefárłkiego pifałi *BielKron* 182v.

pisac czego [*funkcja supinum* = *do pisania*] (2): To názáiutrz poiáda pifać ran do Grodu/ Nábrawřy przyiaćieli s fwoiego narodu. *BielSat* C4 [*idem*] *BielRozm* 22.

cum A dupl [= *kogo jako kogo*] (1): fámi też gotowáli zbroie y ludzi/ co nawięcey mogli wywodzili ku walce/ iedny piefze/ drugie iezne pifałi *BielKron* 226.

Zwroty: »w akta (sądowe) [w tym: co względne (1)], akta pisać« = *inscribere in acta iudiciaria JanStat* [szyk zmienny] (2:1): *RejAp* 55; *SarnStat* 747; Burmistrz Dekret feruie/ ftrony lię vćifzą: Bo im idzie o wielką: Drudzy w Acta piřzą *KlonWor* 14.

»[co] w konstytucyją pisać« = *przyjmować za prawo* (1): wřzák tego w *Constitucie* piřać nie będą/ co ty ták z ftrony řpráwiedliwóři/ iáko y z ftrony obyczáiw powiefz. *GórnRozm* K3.

»pisać w księgi (ziemskie)« [w tym: co (1), za kogo (1), co (względne) (2)] [szyk zmienny] (5): anym go hvpewnył abych mv myal pomocz vdzielacz spraviedlivosczy hy przyschiagy wthey tho rzeczy [o dług] a nym schią dal w kxiągy pysacz za sviathka *ZapWar* 1528 nr 2458; *ZapKościer* 1581/21v; który to piřarz [ziemski] zgołá niema nic piřać w księgi Ziemkié/ bez podpisu Sędzięgo y Podřędká *SarnStat* 1157, 564, 747.

»na rejestr, w rejestr, do rejestrów pisać« [w tym: kogo, co (4), jako (pytajne) (1)] (2:2:1): piřzą ie [tych, co słuřzą *carypicom*] w Regeřtrá aby wiedziáno liczbę ich *BielSpr* 52; *CzechEp* 158; Vrzędnik ná Regeřtr ma piřać/ iáko á po czemu ktorego tegodniá ná tárgu było. *GostGosp* 46, 152; *KlonWor* 38.

Przen (2) :

pisać co komu (1): (*nagł*) Rotá řwowlolna. (-) ABowiem táki káždy ktory pilen cnoty/ Pewnie go ták moře zwác iř nie z ięgo [řwiata, tj. řzycia tylko *sprawami doczesnymi*] roty/ Bo y Rotmiřtr řwowlolny tákże towarřyřze/ A nawięřzy ten [tj. *rotmistrz = řwiat*] poczet řwowlolnemu piřze. *RejZwierc* 269v.

pisać co na czym (1): Miei řumnienie iáko xięgi iákie/ y piřz ná nim dźienne grzechy. *LatHar* 4.

c. Datować (34) : *Bielřyw* 133; gdy piřano od Národzenia Bořego 1478. zaćmienienie řłoneczne było řtrářzliwe *LeovPrzep* a4, a4, A3, D2v, H3v; od tąd táki rok niebęďzie/ ář kiedy piřać będą/ Anno Domini 2000 *Oczko* 30; *ZapKościer* 1580/13v, 1584/51 [2 r.], 1588/78; *KlonWor* 79 [2 r.].

pisać co (21): á napirwey poczęli piřać olimpiades zá krolá Iudá Ozyařzá. *BielKron* 98. Cf *Zwrot*.

Zwrot: »pisać rok (a. lata, a. liczbę roczną)« [szyk zmienny] (20): Cekrops [...] pánował Grekom 50 lat/ od niego potym Grekowie řwoim krolom látá piřali. *BielKron* 27, 303, 362v, 424; Przepowiedzenie przygod z Biegow Niebieřkich od Roku látóřiego/ kthorego piřzą od Národzenia Páńřkiego 1564. ář do dwudźieřtu lat *LeovPrzep kt*, C4, D3; *ZapKościer* 1580/7v [2 r.], 16v, 1581/12, 23v, 1582/8v (9); Przeto ięřcže trzymác mam [wioskę]/ poki nie przeřtáná Piřać tey liczbey roczney *KlonWor* 79, 79, 80 [2 r.].

3. Formułować i utrwaląć tekst na piřmie; scribere Miech, HistAl, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, Calag, JanStat, Cn; dicere Miech, Mącz, Modrz; texere, tradere Mącz, Modrz, Cn; pangere Mącz, Cn; prodefe, tractare Modrz, Cn; referre Miech; cudere, fundere Mącz; dare literam, memorare Modrz; appellare a. consignare, a. mandare literis, componere, conscribere, elucubrare, loqui literis, lucubrare Cn (5249) : *OpecřywSandR nlb* 2v; *PatKaz II* 22; I teř ięćřmienna woda z draganthem przywarzona/ pragnienia bronie, Galienus piřze. *Falřioł III* 26c, IV 38a; *BielřywGlab nlb* 12; *MiechGlab* 19, 61, 64; *LudWięř ktv*; *RejKup* Xv; Mamže temu wyerzyć/ iř ták Luter piřře? *KromRozm I* I4, A2 [3 r.], C2, Dv, D2 [2 r.], G3v (10); *MurzHist* A2, A3; Widźiřz iř áni Ewányeliřtowyę/ áni ři drudzy Apořtołowyę tym vmyřlem piřáli/ áby wřřyřtkę náukę Kryřtuřowę á řłowo boře zebráli. *KromRozm II* f, c4, c4v [2 r.], e, f3v, p4v; *KromRozm III* Nv; *Diar* 64; Vkařcie Seklucianowi/ Polřkiemu káznodzyęiowi/ Powieďzcie mu nie piřz byřtrze/ Boř przyředeł ná piřwřze miřtrze *BielKom* A4; *GliczKsiąř* I2v; *GroicPorz* x3v,

kkv; *KrowObr* C2, 16v, 21v, 216v [2 r.], 242v; *RejWiz* A5; *OrzList* b4v; Owa nie długo piżąc/ on pan młody z iamy/ Zołtał potym Celárzem/ rządził wielkie pány. *RejZwierz* 39, A4 [3 r.]; Drudzy piżą áby swoy rozum nieśmiertelnym wczynili *BielKron* 334, 34v, 100, 103v *marg*, 118v *marg*, 127v (25); Euripides magis accedit oratorio generi, quam Sophocles, Euripides więcey orátorskiem ftrychem piże niżli Sophocles. *Mącz* 43c, 3a, 30b, 37d, 115d, 243b (22); *RejAp* 123v; ále piżmu widzimi fie że to przynosi powagę iákąś/ kiedy kto węzłowácie/ á nie ták zbytnie łatwie piże. *GórnDworz* F3, B4v, F3, F3v, G6, P2v (9); Piżą rozmáicie y pytiáią ielli to iest Hiftoria czyli przypowieść *GrzegŚm* 58; *WujJud* 56v; *WujJudConf* 29v, 34; *KochList* 2; *BudBib* c4; *Strum* Q3; Ták iż choć s ftráchem piśác/ z mdłey Minerwy moiey/ Mużę będąc pobudzon chęciá k fławie twoiey. *StryjWjaz* A2, A3; *CzechRozm* 26, 139v, 201v; *PaprPan* M3; *ModrzBaz* 61v; *SkarJedn* 84, 294 [2 r.]; *SkarŻyw* 511; *StryjKron* 279; *CzechEp* 35, 129, 133, 136, 157 (15); *NiemObr* 6, 77 [2 r.], 125, 155, 175; IA ináčéy nie piżę/ ieno iáko żyię/ Piiáné moię rymy/ bo y łam rad piię. *KochFr* 100; *ReszPrz* 12, 55, 63; *ReszList* 190; *WisznTr* 6; *PaprUp* A2; *GostGosp* 20; *WujNT przedm* 32, s. 193, 298, 300; *SkarKaz* 122a, Oooob; *CiekPotrŚredz*)(4v.

pisac co (845), *kogo* (2): *OpecŻyw* 47; *PatKaz II* 75v; *PatKaz III* 141v; *FalZioł I* 51c, IV 19a, 37a, 39d, 41c; *BielŻyw* 120; *BielŻywGlab nlb* 9; *GlabGad* N7; *MiechGlab* 50; Nyewyem co Auguštyn álbo Ambroży piśfe. *KromRozm I* C2, B2v, Dv, G4v, H, H4 (12); zwielá wczonych Polákov/ rzadko który co piże ku czytaniu pośpolitemu *MurzHist* A2, A2v; *MurzNT* 38v, 166 *marg*; *KromRozm II* b4v, c4v, dv, d3, d4v (7); *KromRozm III* 15v, K7, O, Ov [2 r.], O4, P5; *BielKom* A3; *GliczKsiqż* A4, C3v, C7v, Q3v [2 r.]; *LubPs* A6; *GroicPorz* A3v; *GroicPorzRej* C4; Abym ia tu temu złemu fwiátu nic gwoli niemowił/ niepiśál y niefolgował *KrowObr* 2v, C3, 9, 21v, 22, 29 (20); TEn Polak co to piśál/ niechciał fie miánowác *RejWiz* A8v, 122v; *Leop* *2v, 1. *Cor* 14/37, *Gal* 1/20, *Philipp* 3/1; *OrzList* ev, iv, i2v; *RejFig* Bb6; *BibRadz II* 141b *marg*; *OrzRozm* M2, P4v; Ty rzeczy Láktáncyus dawny Doktor wczony Krześciáńki piśál w swoiey oštátniey kápitulie/ wybieráiąc od Sybil y od żydowfkich Prorokow. *BielKron* 136v, 10, 62, 94v, 96, 117v (26); *KwiatKsiqż* I2v; Distribute scribere, Iáńnie co piśác/ dzieląc ná pewne części. *Mącz* 464a, 16d, 93a, 207a, 211b [2 r.], 221d (14); *OrzQuin* E3, O3, O4, Y3; *RejAp* B4v, 49v, 60v, 74, 80v, 175v; *GórnDworz* B2, E2v, E7, G5v, H2 (10); *GrzepGeom* L4 [2 r.]; *RejPos* 86v, 106v, 121, 126, 136v (34); *BiałKat* 118v, 123v, 163v; *GrzegŚm* 15, 35; *RejZwierz* 53, Aav; *BielSpr* 16v, 20v, 28v, 31v; Przypátrzcie fie iedno dobrze temu/ co tám Sokrátés piże. *WujJud* 195v, 13, 52, 155, 200v, 229v (9); *WujJudConf* 42v [2 r.]; *RejPosRozpr* c3v; *RejPosWstaw* [21³]v, 143v; *BudBib* cv, 4. *Esd* 14/24; *Strum* K3, P4v; *BudNT przedm* a2, d3v, k. Hhv, Hh4, Kk3; *StryjWjaz* A3 [2 r.]; *CzechRozm* A5v, 15v, 24v, 25, 51, 62 (17); Wízák znałz to coć tu piżę chociam iest prořtákiem *PaprPan* A4v, B2, Cc4; *KarnNap* A2; dobrzi Piśárzowie/ (ktorych fie iáko moge trzymam) gdy co porzádnie á wedle náuki piżą/ tedy fie nie iedno ná ninieyřze czáfy [...] ogládiá. *ModrzBaz* 1v, 1v, 101, 112, 112v, 114 (9); *ModrzBazBud* π5v, π6v; *SkarJedn* 103, 294; *Oczko* 8v; *SkarŻyw* A4, 88, 139, 192, 201, 203 (7); *StryjKron* 16; Wízákzem przedię y ták nie zaráz/ tego co iuż W.M. odřyłam y dáruie/ piśác tym porzádkiem poczál *CzechEp* *3, 26, 32, 39, 55, 57 (76); *NiemObr* 22, 31, 85, 94, 99 (15); Tom ia piśál ná řiořtry řwéy miřéy żáđánié *KochDz* 109; *ReszPrz* 20, 21, 22, 32, 33 (14); *ReszList* 184; *WerGořc* 254; *ArtKanc* K9v; *KochWr* 31, 40; *Phil* S6; *GórnTroas* 5;

KochFrag 27; *WujNT przedm* 4, s. 32, 68, 193, 431 (13); comkolwiek tu piął/ poźło to nie z żadney ani waśniey/ ani też przyiąźniey/ ani z cudzego podania [...] Alem to vczynił naprzod z iákiegoś pobudzenia Páná Bogá íwego *PowodPr* 84, 59; *SkarKaz* 118a [2 r.], Ooooo; *CzahTr* C, C4v, [D2v], F4, H3; *SkarKazSej* 661a. *Cf* *Ze zdaniem dopełnieniowym, Z przytoczeniem*, »by wiele pisać«, »jako pisać«, »nie masz co pisać«, »prożno co pisać«, »szkoda aby co pisano«, »Duchem Św. pisać«, »pisać za dziw«, »sam z siebie pisać«, »nie śmieć pisać«.

~ *pisać co* [= rodzaj tekstu] (244): *ZapWar* 1549 nr 2657; *PatKaz I* 13; *PatKaz II* 58; *BielŻyw* 18; *MiechGlab* *3v; *KromRozm II* c2v [3 r.], e4v, h2, f3v; *BielKom nlb* 4; ná ten tzás/ ten Euzebius/ był Arryanem Heretykiem/ kiedy ty Hiłtorye piął *KrowObr* 20v, 196; *RejWiz* 139; *Leop* B4v, *2v [2 r.], II VV v; *UstPraw* H4; *BibRadz* *5v, I 121; NAum Prorok był czáfu Ionáthána krolá Iudského. Piłze trzy rozdzyały pífmá świętego. *BielKron* 93, 91, 92, 92v [2 r.], 93 [3 r.], 93v [2 r.] (35); *GrzegRóżn* H; *KwiatKsiąż* G; Pacunius, Imię ítárego Poety z miálta Brundufium we Włófzech który Trágedie piął. *Mącz* 272b, 134b, 172d, 460c, 461a; *OrzQuin* A2, B3v, D4v, H2v; Poki im frázki pífelz/ to rádži czytáią/ Píłzze co ítátecznego/ írodze íię gniewáią. *Prot* A2v; *GórnDworz* Dd7; *RejPos* 231; *BielSat* C4; *HistLan* F5; Abowiem pátrž Poetowie gdy fábuły íwoie pířzą/ iáko oni ínřze pífáli á ínřze rozumeli. *RejZwierc* 84v, 84v, 90v, 209, 211, 234, Aaa, Aaav [7 r.]; ná ten czás więcey mowić nie chcę/ poniewář nie Pánegyrik pířę. *BudNT przedm* a5; *CzechRozm* 125v; *SkarJedn* 133, 212, 282, A8v, D5v; *Calag* 108b; *SkarŻyw* A3v, 118, 362, 364 [2 r.]; Bodayže bych był ráczéy kolebkę kołysał/ Y z drugimi niewáźné mamkom pieśni piął. *KochTr* 4; á teraz to opuřczam/ ábych íię nie zdał Greckich álbo Tureckich Hiłtoriy pífác. *StryjKron* 618, 95 [2 r.]; *CzechEp* 76; Dopięro chcę pífác źárty/ Przegrawłzy pienádze w kárty *KochFr* 12, 58, 79; *KlonŻal* D4v; *ReszPrz* 42; *WerGość* 205; A nie wierzę ábyř go miotłą nie bijáłá/ Y wotum mu do rády lámá nie pífálá. *BielSjem* 10; *BielRozm* 21; *GórnRozm* F2v, F3 [2 r.]; *KochCz* A4v; *KochFrag* 54; *WujNT przedm* 6, 41, s. 193, 299 [2 r.], 486 (10); *JanNKar* E; Bo síłá ich znamy co Státut vmieią, y pífác pozwy, zapisy vmieią *SarnStat* 5v, 579, 816, 817, 1242, 1258 (10). *Cf* »strach pisać«, »Duchem Św. pisać«, »pisać [co] dyjalogiem«, »księgi pisać«, »rym pisać«, »[jakimi] słowy pisać«, »wiersz pisać«.

pisać co [= treść] (72): *FalZioł* IV 17c; *MiechGlab* 75; *MurzHist* V v; Ktorych [*Klitomachusa i Lukrecyjej*] íwiádom Rzym Grecia/ Ich cnotliwy wtyd pířęcy/ Wielką íławę im dáięcy *BielKom* E6; *KrowObr* 40; *OrzList* h [2 r.]; Pířelz přećiwko mnie írogóci twoie *BibRadz* *Iob* 13/26; Iozáphát był Kánclerzem/ piął rozmáite ípráwy y dzyeie Rycerřkie *BielKron* 70v, 25v, 132v, 145v, 149v, 176 (19); *SienLek* a3; *RejAp* 185v; Nuž záíę co tych byłó/ o ktorých ábo pířmo zginęłó/ ábo niebył ten/ kto by był ofobne ich cnoty pífác vmiał *GórnDworz* Yv, G8; *RejPos* 68; *HistLan* F5; *RejZwierc* A3; *BielSpr* 28 [2 r.], 28v, 60v; *StryjWjaz* A3, B3v; *CzechRozm* **4v, 150 marg, 151v, 199; Niech Lukrecyą podley iuř Rzymiánie pířzą/ kiędy [!] wřzytki cne ípráwy iey dobrze vřlyřzą. *PaprPan* Ddv; *Oczko* 11v; y řáden ich řywotow nie piął áni rozbierał *SkarŻyw* A4v, 453, 477, 582, 584; *StryjKron* 95; *CzechEp* 333; *KochJez* B3v; *WujNT* 383, 516, 566; *SkarKaz* 204b; *CzahTr* C4v; Niech Maro woyny píře y ípráwy Troiáńřkie *SapEpit* A3. *Cf* »Duchem Św. pisać«, »pisać za dziw«, »słow(k)a pisać«, »[jakimi] słowy pisać«.

pisać co [= *ocena tekstu*] (62): *OpecŻyw* [34]v; *PatKaz II* 51v; *FalZioł IV* 23d; Piśał też [*Chilo*] wiele infzich vżytecznych rzeczy *BielŻyw* 11, 12; *MiechGlab* **7; Bo więc mowią iście temu kotki Dárły wełbie kto piśał ty plotki *RejRozpr* A2; *MurzHist* A4, T4; *KromRozm II* f4; Przełto też o tym Papieżu/ który naprzod to Miłościwe láto wymyflił/ piśárze iego włafni/ nic dobrego nie piśą. *KrowObr* 79v, 4, 22v; *RejWiz* 5v; *RejFig* Cc8; Piśáli rzeczy vczone y mądre *BielKron* 25; ty piśesz nie według piśmá s. iedno fny á żakowłkie gadanie niczemne. *BielKron* 193, 116v, 145, 160v, 168v, 194 [2 r.] (18); *OrzQuin* E3; *Prot* A2v; *GórnDworz* Bb7v; w porządny piśaniu Hiłtoryey/ to iest/ rzeczy/ które fye dżiałły/ iefli prawdę piśał/ przygány niemáfz. *BiałKat* 163v; *StryjWjaz* A3; *CzechRozm* 139; Táko męźne w potrzebie [*Żołędziowie*] iák który s Troianow/ Co o nich dziwy piśą wielce męźnych pánow *PaprPan* H3v; *ModrzBaz* 61, 142v; *CzechEp* 206, 406; *NiemObr* 173; *GórnRozm* F3; *CzahTr* L2. Cf »strach [co] piśać«, »piśać w księgach«, »leda co piśać«, »prawdę piśać«. ~

pisać czego [*składnia zależna od „(pod)jąc się”, „zaniechać”*] (3): *BielKron* 46; obroćili fie do tego ci kthorym dał Bog więcej vmieć/ áby Pátryiey fwoiey vżytheczni byli/ y ięli fie rzeczy poważnych piśać ięzykiem Polłkim *GórnDworz* A2v; *ModrzBaz* 1.

pisać około kogo, około czego (13): Iefli themu nie wierzyłz tzytay łobie Polidorufá piśárzá Rzymłkiego/ który dołyc piśze fzeroko około tego. *KrowObr* 122v; Co też W.M. piśać raczyłz około Málcherá Mnichá *OrzList* iv; *Mącz* 333b [2 r.]; iż to co oni około Monárchiéy piśáli/ bárzo fye zgadza z námi *OrzQuin* O4, H2v; *GórnDworz* Cc3v; *GrzepGeom* N2v, Qv; Inych rzeczy około bránia Swiáthości Pánłkiey álbo fpowiedzi/ tákież fpiewánia naboźnego/ tu niepiśzę *BielSpr* 16v; *CzechEp* 230; *KochWr* 31. Cf »księgi piśać«.

pisać z czego (17), *z kogo* (2): Też Serapio fpowiełci Rafis zacznego lekarza piśze iże była iedna brzemienna pani *FalZioł* III 7c, I 111d; Ale Apołtołowy z náuki pánłkyey/ á nye z fwey głowy piśáli. *KromRozm II* c3v, c2v, c3v; I nie zádaway mi nieprawdy/ ábym ia to miał z miłtrzá Dijablá piśać *KrowObr* 9, 22; Wykładácze byli Rábina y Rábáfá Zydowie vczeni á chytry/ więcej piśząc wykład łłow z mnímánia niż z wiedzenia álbo prawdy. *BielKron* 159v, 143v [2 r.], 251; *CzechRozm* 257v, 415. Cf »jako piśze«, »z natchnienia Ducha Św. piśać«, »księgi piśać«, »sam z siebie piśać«, »słowa piśać«.

pisać co jako co [= *że coś było jak co*] (1): A iż gi [*grad*] tu apołtoł piśze iáko funty álbo cętnary *RejAp* 139v.

pisać co gdzie [= *że coś znajduje się gdzieś*] (1): Tę ziemię [*Tesalię*] w Attice piśano/ o tey iest fábułá Deukálionis o potopie. *BielKron* 273.

pisać dla kogo (7): *RejKupSekl* a2; Piśał theż dla białych głow Zátárgnienie Fortuny s Cnotą *RejZwierc* Aaav, Aaav [2 r.]; *CzechEp* 318; A fráfzki zás dla dobrych towarzylzów piśę. *KochFrag* 54; *WujNT* 88. Cf »byłoby wiele piśać«.

pisać do kogo (21): Piśał do fynow Izráelłkich áby fie przywroćili ku fłuzbie Bożey *BielKron* 88v; *RejAp* CC3, 123v, 159; A Gdym to do was/ o fádziech/ o obronie/ y o fłárbie Rzeczypołpolitey piśał/ niemogłem też przepomnieć drugich części Rzeczypołpolitey *ModrzBaz* 140. Cf »jako piśze«, »piśać za dziw«, »księgi piśać«, »piśać w księgach«, »piśać słow(k)a«.

pisać komu (44): Márek/ iż nye żydom/ ále pogánom wyerzącym piśał/ [...] o dekrztu [!] Yáná S. záczał *KromRozm II* dv, d, v3; *BielKom* A3; Iefli fie kto zda być Prorokiem/ álbo duchownym/ niech

vzna te rzeczy ktore wam piżę/ iżci łą przykazania Páńskie. *Leop* 1.*Cor* 14/37, *Gal* 1/20, *Philipp* 3/1; *OrzList* bv, b3v [2 r.]; *BielKron* 144, 149v, 159v, 195v, 235v; *OrzQuin* A2 [2 r.]; Iż o piżwym kołciele widzenie swoie nam piżał *RejAp* 185v; Zgoła niechaj to káżdi wie/ iżem ia Polakom piżąc/ Polakom folgowác chciał *GórnDworz* B3, Bv, P3; *BielSpr* 20v, 28 [2 r.]; *WujJudConf* 42v; *StryjWjaz* A3; Bo te pochwały piżą żywym á przytomnym *ModrzBaz* 61v; *KlonŻal* D4; *WerGość* 205; *WujNT przedm* 6, *Act* 25/26, 2.*Cor* 1/13, *Philipp* 3/1. Cf »by wiele pisać«, »jako pisze«, »Duchem Św. pisać«, »księgi pisać«, »rym pisać«, »słow(k)a pisać«, »wiersz pisać«.

pisac (na)przeciw(ko) komu, (na)przeciw(ko) czemu [w tym: contra aliquem (2)] (117): KromRozm I Dv [2 r.], 14, 14v; Tertullianus [...] dobrze przeciw kácerzom piżał *KromRozm II* p4v; *KromRozm III* F5; *GroicPorz* n3, q2; *KrowObr* B3, C2, C3, 1, 29 (11); Przeciwko złym duchom y wżem fałżywym náuczycielom to piże. *BibRadz II* 141b *marg*, *Iob* 13/26; Tegoż czáfu krol Angielki/ piżał przeciw Luterowym kfiáżkom *BielKron* 197v, 127v, 147v, 150, 152v, 156 (23); *GrzegRóżn* D; *Mącz* 141c; Lecz niewinni ná świećie dżis nie máią miru/ Przeciw nim káżdy piże/ bo dofyć pápiru. *Prot* A4v; *SienLek* 97v; *HistRzym* 122v; *BialKat* 333v; *WujJud* 60v, 132v, 245v; *WujJudConf* 64v; Prawdziwie thedy nápiżał Theodoretus on ftáry Doktor piżąc przeciwko poganom *RejPosWstaw* [143²], [143²]v; *MycPrz* II B2v; *CzechRozm* A5v, 241v; *SkarJedn* 10, 13, 345; *SkarŻyw* 90, 202; *CzechEp* 4, 6, 8, 26, 42 (21); *CzechEpPORz* *3; *NiemObr* 63, 64, 80, 121, 137, 154; *ReszPrz* 62, 67 [2 r.], 79, 85; *WerGość* 243; *WujNT* 77, 187, 299 *marg*, 365, 815, Zzzzz; *WysKaz* X2; Surowie przeciw temu [niemiłosiernemu zachowaniu się wobec potrzebujących] Doktorowie święci Piżą *CiekPotr* 24; *CzahTr* K2. Cf »jako pisze«, »księgi pisać«, »słow(k)a pisać«.

pisac na kogo, na co [= przeciwko komu, czemu] (8): KrowObr 236v; [Luter piżał listy do papieża] áby go też wtym nikt nienálládował iż popędliwie ná Stolec Papieški piżał *BielKron* 194v; *RejZwierc* 234; *SkarJedn* A8v, 212; O prawdziwym ćiele Bożym w Sákrámenćie [św. *Efrem*] ták mowi/ iákoby właśnie ná Zwingliany piżał *SkarŻyw* 119, 320. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*.

pisac na kogo [= do kogo] (4): [Pan] pobudza ludzi święte/ ludzi pobożne/ á dodawa im Duchá fwego świętego/ iáko ná on czás pobudzał ony Proroki swoie/ áby nań [na człowieka] wołáli/ áby nań piżáli/ áby kołátáli iáko młotem do wżu iego *RejAp* 2v; Kácerze ná fyę piżą. *BialKat* 118v *marg*, 118v; *SkarJedn* 250.

pisac na co [= komentując co] (93): KrowObr 223v; *BielKron* 216v; Tákże y Hieronim s. ná tho mieyfce piżąc wyznawa/ że tho mieyfce Páwłá Apoštołá było zázwdy wćieczką wżytkich Heretikow. *SarnUzn* G; *RejPos* 89v, 95v [2 r.], 97v; *WujJud* 119, 149v; *BudNT* Kk3v, Kk5v; *CzechRozm* 14v, 37v, 106; *SkarJedn* 69, 109; *SkarŻyw* 442; Cokolwiek Origenes piżąc ná Ezáialzá y Ieremialzá/ y gdzie indżiey o tym mowi/ ípominác nie będę *CzechEp* 134, 39, 155, 157, 159, 161 (25); Mogłbych wiecey ná to mieyfce piżác/ ále mym zdánim iuz o tym dofyć. *NiemObr* 40, 40, 133, 145; *WujNT* 30, 67, 98, 102, 300 (28); *WysKaz* 34 [2 r.]; *SkarKaz* 4b, 549a. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*, »by wiele pisać«, »jako pisze«, »pisać w księgach«.

pisac przez kogo, przez co (5): KrowObr 130v; Przez tę dwánálcie Sępow Romulułowych Wárró piże wieżdzbę/ iż ítać miał Rzym w pokoju do 1200 lat *BielKron* 99; á iż tenże Duch y przez

Záchárialzá y przez Ieremiafza piął/ tedy/ práwi/ nie ná tem že ieden zá drugiego położon. *BudNT* Hh4, Hh4. Cf »księgi pisać«.

pisac o co [= *na temat czego, w obronie czego*] (1): miał Pan Bog [...] fwoie Greki ktorzy kościół Rzymfki oczyściáli/ y znim fiędnoczyli [!]: o iego krzywdę ábo iáwnie mowili/ ábo táiemnie/ prze furyą ludu vpornego/ piáli. *SkarJedn* 265.

pisac za kim [= *powtarzać, co kto pisze*] (2): tymże drudzy poštěpkim zánimi piáli niemáiąc rozdziału Sármátow od Germániniej *BielKron* 336v, 336.

pisac za kim, za czym [= *na rzecz kogo, czego*] (3): *GrzegRóżn* H; *Bekus* Grecki Doktor/ á potym Pátryarchá Cárogrocki zá Láćinřkim kościółem piął. *SkarJedn* D3v, D3v.

pisac na czym (9): *RejFig* Bb7v; Ale o tey dziwney Táiemnicy nie tákby ná wáľkies kárcie piác potrzebá *RejAp* 7; *BielSat* C4; *CzechRozm* 110v; *SkarŻyw* A4; Więc ie [*fraszki*] ná párgáminie nadobnie piáno *KochFr* 79; *BielRozm* 21. Cf »pisać na księgach«, »jakimi słowy [*na czym*] pisać«.

pisac o kim, o czym [*w tym: de aliquo, de aliqua re* (13)] (1104): *OpecŻyw* [34]v, 39v, 40, 188; *OpecŻywSandR* nlb 2v; *ForCnR* Av; *PatKaz I* 1; *PatKaz II* 19v, 33v, 54, 55, 56v (13); *PatKaz III* 92, 93, 134, 136v, 142, 143; Iuż thedy będę piął o moczy wodek z zioł rozmagitich *FalZioł* II 3b, I [*7], +2v, I 39c, 55b, 85c (30); *BielŻyw* nlb 12 [2 r.], s. 9, 12, 94, 96, 156; *GlabGad* F4, L3v, N7; ktorzy [*historycy*] o onych řtronach rozmaite powieřci, iakoby řny piáli *MiechGlab* *3v, 26, 39, 50, *7v, **4; *KłosAlg* Av [2 r.]; Piřzą o wielkies moci Doctorowie. *LudWieř* B4v; *SeklWyzn* 4, a4, e4; *RejJóz* E6v; *SeklKat* E2, I3v, x3; *KromRozm I* D, Dv, G2v, G4, H (13); *MurzNT* 38v; *KromRozm II* 14v, o2, q2v, ř; Wyele tám o tey yednořci kořcyóľá then S. doktor piřfe. *KromRozm III* F5, F3, I5v [2 r.], I6, K4, M2 (11); *Diar* 87; *GliczKsiqř* A4, B7, D2, E3v, K4v (9); *GroicPorz* x2; tedy řtąd kořdy moře řnádnie/ obáťzyć iř iefth prawdziwy on Antykryřt/ o ktorym Prorocy Apořtolowie řwięći piáli *KrowObr* 11, C2, 8v, 9, 9v, 12v (32); Ten Philozoph áć był pogánin/ á wřzakoř wiele piął o iftnořci Páńřkies *RejWiz* A7, 5, 32v, 113v [3 r.], 194; *Leop* *B2, QQqq5, *Ioann* 5/46, VV v; *OrzList* bv, b3v, e3, e4v; *BibRadz I* 453c marg; *OrzRozm* D2, I2v, K4, M2 [2 r.], Q; Miał Noe řynow więcey po potopie/ o ktorych piřze Berozus *BielKron* 6, 5, 8v, 9v, 10, 12 (118); *GrzegRóżn* A2v, H; *KwiatKsiqř* F2, G, P4; De civilitate morum scripsit Erasmus, O obyczávách y o obyczáynořci piął Erařmus. *Mqcz* 55a, 38d, 81b, 93a [2 r.], 319c, 273d, 418c; *OrzQuin* E3, Mv, Q2, R4 [2 r.]; *Prot* A2v, Cv, C3; *SarnUzn* F8; *SienLek* a4, 12v, 16v, 28, 155, 186; *RejAp* AA2v, AA3v, AA5, AA6, 7 (11); A czo piřzą *de Alcibiade*/ iř/ miedzy kthoremi kolwiek ludźmi żył/ thák řie vmiał do wřzytkiesgo przyřthořowác/ že kářdy narod w tym przechodził *GórnDworz* E2v, B2 [2 r.], B3v, G3, G3v, G8v [3 r.] (15); *GrzepGeom* B2, B3, H2v, M3, N2v, O3v; Iáko řie ráďzą Wegecium/ [...] y inych ktorzy řie paráli á piáli o Rycerřkich řpráwach řwiátá tego *RejPos* A4v [2 r.], 15v, 49, 53v, 56v (22); *BialKat* 118v, 121; *Grzepřm* 14, 35, 38; *HistLan* B2; *KuczbKat* 185, 370; Bo oni [*poetowie*] rzkomo piáli o Lwiech/ o Smoczech/ o Bázyliřzkoch/ o Hárpijach/ o Hidrach *RejZwierc* 84v, 8v, 16v, 53, 70v, 255v; *BielSpr* b4, 57v [2 r.], 67 [2 r.]; *WujJud* 13, 41, 46, 52, 60v (16); *WujJudConf* 36v, 65, 103; *RejPosRozpr* b4v [2 r.], cv; *RejPosWstaw* [21²]; *MycPrz* II A2; *Strum* A4v, G4 [2 r.], K3, Q3v [2 r.], R4; *BudNT przedm* b5v, k. Gg3, Kk8; Dániel Prorok o przyřćiu Mefyáľzowym wiele piął. *CzechRozm* *3, 15v, 25v, 26, 27, 37v, 73 (21); *PapřPan* A3, A4, H3v, M4, N3v; *ModřBaz* 1 [2 r.], 1v, 2v, 4, 5 (25); *SkarJedn* 91;

Oczko A2, A4v, 29v; SkarŻyw 139, 277, 312, 363, 364, 383, 575; StryjKron 11, 16 [2 r.], 36, 95, 125 (13); Otoż to iáfna iż Prorocy o lynu człowieczym piáli y lyn człowieczy zá nas wżytko wykonał. CzechEp 308, 32, 33, 38, 40, 55 (70); Wiele on y z drugimi mowi y piíze o powřízechney zgodzie w ítárożytnym nabożeństwie NiemObr 8, 13, 22, 38, 50, 53 (43); ReszPrz 21 [2 r.], 22, 30, 49, 55 (13); ReszList 155, 184; WerGość 238, 242; PaprUp I, K; ActReg 161; Phil M3, P2; KochCz A4v; Nie wżytkoć prawdá/ com piála o tobie. KochFrag 27; LatHar +5v, 81, 124, 125, 131, 261; WujNT przedm 32 [2 r.], 33, s. 39, 125, 288 (23); WysKaz)?(2, 43; JanNKar B3v; SarnStat 8, 9, 11, 55, 180 (8); SkarKaz 117b [2 r.], 278b, 382a, 383b, 418b; VotSzl B4; CzahTr I2v, L2; SkarKazSej 680a, 686a, 706b; KlonFlis A3; KlonWor ded *4, 71, 81; Piżą o iedney Pániey Rzymńkiey ítáteczności/ Ktora po íwym małżonku zoftála w żáłości ZbylPrzyg B2v. Cf pisać o kim jako o kim, Ze zdaniem dopełnieniowym, Frazy, »dobrze pisać«, »pisać za dziw«, »księgi pisać«, »pisać w księgach«, »leda co pisać«, »nie śmieć pisać«, »wiersz pisać«.

pisać o kim jako o kim (1): Pierwífe oblicze Człowiecze/ Mátheulfa znaczy: który poczał o Pánu Chryftulie iáko o człowiecze piálać. Leop *2v.

pisać po czym [= na czym] (2): A máią to zá dworftwo dobrzy towarzyíze/ Gdy pan młody po ściánach ízczęcia czekam piíze. RejWiz 57. Cf »wiersz pisać«.

pisać po czym [= na temat czego] (1): Ieft też wypifanie [...] iáko dáleko vff od vffu/ álbo ieden od drugiego ma ítać w íprawie/ ále y potym málo piálać/ gdyż tho ná ten czás íamá potrzebá okaże. BielSpr 31v.

pisać przy czym [= przy spisywaniu czego] (8): Iáko przyízli [Tatarowie] do náłzey Europy/ piálałem iuż przy Polńkiey Kronice. BielKron 439, 427, 462; BielSpr 57v. Cf »jako pisać«.

pisać w czym [w tym: in aliquo (27)] (255): OpecŻyw 180, 188, 189v; PatKaz III 142; FalZioł +2v, I 39c, 55b, 78a, 107b (16); BielŻyw 30, 116; GlabGad L3v; MiechGlab **7; SeklKat a4; KromRozm I G2v, G4, G4v, H2, H2v (10); MurzNT 38v; KromRozm II d4v, n4v; KromRozm III G7, I3v, O5v; LubPs Z4; GroicPorz I14v; KrowObr 146, 146v, 163v; Piżą Grekowie w íwoich hístoryach o tym Dáryulie/ ktorým obyczáiem krolem zoftał BielKron 116; Piżą w hístoryey Alexándrowey/ iż krolowa Kándax [...] poíłála málárzá áby twarz álbo obraz Alexándrow [...] wykonterfował BielKron 126, 9v, 70, 78, 92v, 96 (27); Mącz 81b; Ale tho opuściwízy/ powiém wam/ com wíziawízy od was w kożdym Dyáлогу piála OrzQuin E3, H4, O3, Q2; GórnDworz B3v, Aa7v; RejPos 133, 183, 321v; KuczbKat 370; BielSpr b4, 67; WujJud 186; WujJudConf 65; RejPosRozpr b4v; Thoż práwie piżą Klemens Alexándrińki/ y Euzebius Cezárieńki w kościelney hístoriey RejPosWstaw [143³]; BudBib b3; BudNT Gg3; CzechRozm 27v, 49v, 125v, 208, 221v, 257v; ModrzBaz 74v; SkarŻyw 97, 100, 584; StryjKron 41, 76; CzechEp 65, 109, 132, 159, 185 (10); NiemObr 38, 80, 87, 147, 580; ReszPrz 58; WerGość 243; WujNT przedm 33, s. 39, 248, Ioann 1/45; O czym íię w innych kazániach iuż piálało. SkarKazSej 686a. Cf »by wiele pisać«, »jako pisać«, »księgi pisać«, »pisać w księgach«, »prawdę pisać«, »w wierszu pisać«.

pisać w jakiej rzeczy [= o czym] (1): piála też wteyże rzeczy/ Woyciechowi Kárdynałowi Arcybiskupowi Mogutińkiemu BielKron 195v.

48, 52; *SkarKaz* 419a; *CiekPotr* 88; *CzahTr* C3v, C4v, G2, H3; *SkarKazSej* 661a, 676b, 687a, 706b. Cf »było by wiele pisać«, »jako pisze«, »pisać za dziw«, »pisać w księgach«, »pisać za pewne«, »pisać co się podoba«, »prawdę pisać«, »[jakiemi] słowy pisać«, »(nie) śmieć pisać«, »wiersz pisać«.

~ *pisać na kogo, na co* (4): y piáli nań iżby miał wzburzać lud poślpolity/ áby Cefárzowi trybutu nie dawáli. *BielKron* 140, 133, 307, 738.

pisać o kim, o czym (192): *PatKaz III* 137, 138; *Diaľcorides* piľze o tem ziele paraliżowym iľz iest barzo dobre naprzeciwno bolefciam członkowym łtawowym. *FalZioľ* I 63d, I 78a, 88b, 93a, 106c, 107a (26); *BielŻyw* 66; *RejKup* cc5v; *KromRozm I* E2v, G4, I; Toć yeľt on prąd z koľcyoľá pľnyący/ o ktorym Ezechiel prorok piľfe/ iľ go żaden człowyek przebrnąć nyemogľ *KromRozm II* p4, d3, ł3, ł3v, v; *GliczKsiąż* C7v; *KrowObr* 8v, 20, 28v, 72, 163v; *OrzList* h3v; Piľáli teź o nim drudzy iakoby ľie wpuľzczał w morze w śklánye ľkrzynie *BielKron* 127, 6 [2 r.], 23 [2 r.], 23v, 24, 25v [2 r.] (52); *Mącz* 47b; *RejAp* 186; *GórnDworz* G6v; Tákowych mówię łztuk trzydzieści y ľześć ma wľzytek plac ten/ o ktorym ľye tu piľze/ że iest ná ľześci łokiet ná dľużą y ná ľzérzą *GrzepGeom* F2, N2v, N3; *RejPos* 68, 106v, 133, 188, 209v (18); *RejPosWiecz*² 95v; *BiałKat* 163v; *RejZwierc* A3, 15, 17, 39v, 74; *BielSpr* 60v; *WujJud* 94v, 149v, 168v, 169 [2 r.], 226v (9); *BudBib* c; *BudNT przedm* c4; *CzechRozm* 24v, 43, 110, 230v; *PaprPan* C, M2v; *ModrzBaz* 5, 6v, 9, 112v; *SkarŻyw* 47; *StryjKron* 507; *CzechEp* 99, 109, 171, 192, 325, 425; *NiemObr* 67, 79, 99, 127, 142 (9); *ReszPrz* 34, 62, 79; *ReszList* 190 [3 r.]; O tym Święty Márek piľze/ iákie im náuki dawaľ *ArtKanc* G12; *LatHar* 508; *WujNT* 248 [2 r.], 412, 429, 439; *WysKaz*)(2v, 8; *SkarKaz* 42a. Cf »w księgi pisać«, »pisać co się podoba«, »(nie) śmieć pisać«. ~

Ze zdaniem przydawkowym dopełniającym (1): Nie piľzę tu Iowifzá iák ľie sľtaľ Lábęciem *StryjWjaz* A3.

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikami: tak(o) (232), to (9), tymi słowy (21), w ty słowa (9), ty słowa (5), w teź (1)] (544): *OpecŻyw* 51, 188; *PatKaz I* 1v, 9v; czo to ten prorok rozumyál yľz tak pyľal oto panna poczyne y porodzy *PatKaz II* 60, 21v, 28, 46 [2 r.], 52, 54 (14); *PatKaz III* 92, 98, 133v, 141v, 143, 149; A piľzą tak gdy Baranowi łoiem nerki wľzytki obroftą/ Tedy zdechnie. *FalZioľ* IV 1d, +2v, I 50a, 61d, 76d, 88a (59); *BielŻyw* 94; *MiechGlab* *4v; *SekľWyzn* a4; Cypryan ľwyęty męczennik piľfe/ Nyemać ten oycá Bogá/ kto nyema mátki koľcyoľá *KromRozm I* F4, C3v, Dv [2 r.], G2v, H, H2 (16); *KromRozm II* d2v, e4v, g2, h4, i (10); *KromRozm III* F4v, G7 [2 r.], K4v, K7, L8, M2 (15); *GliczKsiąż* K4v; *LubPs* Z4; *GroicPorz* bv, cc3; *KrowObr* 15; *RejWiz* 57; *OrzList* g4v; Piľaľ ieden ná ľcienie/ nágo mi namilľza *RejFig* Bb7v; *OrzRozm* M2; Berozus Hiľtoryk [...] piľze o potopie tymi ľłowy: Przed potopem wiele czáľow áľbo wiekow byľo *BielKron* 5, 3v, 13, 17v, 20v, 24 (64); *OrzQuin* H4, M3, Tv, X4; Kupne ľzczęście nie trwáľe/ piľaľ Ian z T[a]rnowa *Prot* D; *SarnUzn* F8; O czym Apoľtoľ ták piľze. [...] A Vyrzaľem potym beľtią wyľtępuiáćzą z morzá *RejAp* 105, 89, 127; *RejPos* 176v, 189v, 227, 238, 259v (7); *RejPosWiecz*² 93v; *BiałKat* 371; Bo wnet piľze Ian/ Náľaľľgo Kryľtus w grobie trzy dni leżáćego. *GrzegŚm* 9, 14, 32, 38; *KuczbKat* 35, 150, 285, 370, 385; *BielSpr* 5, 57v, 68v; O tym ś. Auguľtyn ták piľze: Iákoź to śmielź mowić/ że nie iest podobno człowiekowi miľowáć *WujJud* 76v, 28v, 35, 41, 52, 60 (22); *WujJudConf* 36v, 65; *BudBib* b3; *BiałKaz* D3; *BudNT przedm* b3v, c7v, k. Hh6v [2 r.], Kk5v [2 r.]; *CzechRozm* 15v, 26v, 27v, 49v, 106 (13); *PaprPan* A3; *ModrzBaz* 5, 14; *ModrzBazBud* π5, π5v, π6; *SkarJedn* 5, 10, 68, 69, 71 (10); *SkarŻyw* 91, 92, 100,

253, 306 (7); *StryjKron* 41, 46, 66, 105, 205 (8); Ale pośluchaymy też y Ignáce⁸⁰/ który ták piŕze. Iezus Chrístus prošíł Oycá/ áby nie vítála wiára Apoftoľka *CzechEp* 248, 38, 39, 43, 112, 132 (32); przypomina ſwoie podanie ták piŕząc: Abowiem naprzod podałem wam/ com też wíziął *NiemObr* 77, 22 [2 r.], 38, 40, 53, 54 (56); Ná koniec/ wíziawłzy we mďlę rękę piórko/ Piŕałem: oycá prawdziwego córko *KochFr* 75; *ReszPrz* 18, 30, 31, 35, 47 (20); *ReszList* 177; *WerGość* 232, 238, 243; *Phil* M3; Auguŕtin ſ. ták ná to mieyŕce piŕze: Tu ſię nawięcey ſtrzedz Haeretykow mamy *WujNT* 30, 67, 68, 98, 102, 125 (32); *WysKaz* 30; *JanNkar* B3v; *SarnStat* *6v, 8, 9, 11, 180, 197; *SkarKaz* 4b, 207b; *SkarKazSej* 660b, 669a, b, 680a, b, 706b; *KlonWor ded* **3v; *SzarzRyt* D3. Cf »jako piŕze«, »piŕac w księgach«, »ſłow(k)a piŕac«.

W połączeniach tautologicznych typu „piŕac powiedajac” i „powiedac piŕzac” [często ze zdaniem dopełnieniowym lub z przytoczeniem] (245): A Ián piŕŕe w Apokalipfy/ wypifuiątz ią [Maryję] niewiaŕtą obleczoną flońcem *OpecŻyw* 180, 189v; *PatKaz II* 25v, 32, 37, 42v, 45v (18); *PatKaz III* 133; *FalZioł I* 55b, 106d, 108a, IV 2a, V 2; *MiechGlab* *4v, 50; *SeklWyzn* e4; *KromRozm I* 12, M2v, O4v; *KromRozm II* d2v, e4v, k3, o4, p; *KromRozm III* F4v, G7, K4v, M8, Ov (10); *GroicPorz* bv, cc3; A tákże y Apoftoľowie Swięci ná wielu mieyŕcach piŕac [!] vpominaią wiernych *KrowObr* 64v, 27v, 28v, 37, 99, 138 (11); *Leop Ier* 29 arg; *OrzList* ev; Poetowie piŕali o niey [o *Minerwie*]/ powiedaiac ią byc wrodzoną z mozgu nawyŕzłego bogá Iowifzá. *BielKron* 23, 54v, 93, 156, 193, 219v (12); *GrzegRóżn* D; *OrzQuin* Tv; *SarnUzn* G; *HistRzym* 122v; *RejPos* 6, 84v, 89v, 95, 95v (13); *KuczKat* 150; *RejZwierc* 11v; *BielSpr* 31v; *WujJud* 259v; *RejPosRozpr* b4v; *RejPosWstaw* [21²]; *BialKaz* D3; *BudNT* Kk8; *CzechRozm* 14v, 26, 39v, 49v, 62 (13); *PaprpPan* A3; *ModrzBaz* 4, 5, [16]v, 52; *SkarJedn* 13, 69, 109; *Oczko* 10; *SkarŻyw* 518; co Iuŕtinus piŕzac o Iberach porządnie [!] wywodzi. *StryjKron* 16, 462; Bo co to k rzeczy mowic ták y piŕac dowodzac te⁸⁰ y ſtánowiac to/ co nigdy nie ieŕt áni było. *CzechEp* 319, *2v, 38 [2 r.], 39, 43, 92 (42); *NiemObr* 22, 40, 53, 76 [2 r.], 77 [2 r.] (22); *ReszPrz* 79; *WerGość* 254; *Paprup* K; *Phil* P, P2; *WujNT* 287, 353, 431, 440, *Act* 21/25 (15); *WysKaz* 34 [2 r.]. Cf »jako piŕze«, »duchem ſw. piŕac«, »księgi piŕac«, »piŕac w księgach«, »ſłow(k)a piŕac«, »(nie) ſmiec piŕac«.

Z okreſleniem języka, w jakim pisany jest tekst [w tym: [jakim(i)] językiem [a. słowami] (25), w [jakim] języku (2), po jakimu (19), I sb (1)] (46): *KłosAlg* Av; *MurzHist* A2v, A3; *GroicPorz* bv; *RejFig* Aa; Ieronim s. piŕal Dálmátom ſłowienŕkim ięzykiem ſpiewanie ſwięte *BielKron* 159v, 132, 135, 143v [2 r.], 144, 216v, 438; Polite scribe, Czifłá á ſpániáŕlę łáciną piŕac. *Mącz* 308a, 386d; *OrzQuin* A2, T4v; muŕialem dla Aptekárzá łácinŕkim ięzykiem tákowy recept piŕac *Diagridij* 3 iiii *Hellebori nigri* 3 ij. *SienLek* 57; *GórnDworz* A2v, Bv, F7, F7v, G5v; *GrzepGeom* N2v; *RejZwierc* A3, Aaa, Aaav; *BudBib* I 437a marg; *Strum* [A4v]; Bo był młodzienciec nie ledáiáko więzyku Greckiem wczony/ acz po polŕku grubo mowil y piŕal *BudNT przedm* c2v, b3, c3v [2 r.], c4; *CzechRozm* 25, 62v, 126v, 127, 199; *ModrzBazBud* π5; *Oczko* A4v; *ReszPrz* 47; Vrząd piŕze pozwy/ ięzykiem włáŕnem Czeŕkiem *GórnRozm* F3; *GórnTroas* 5; *WujNT przedm* 10, 41.

W połączeniach szeregowych (28): Grzeŕlą przeciww tępemu przikazaniu duchowny/ ktorzi y naczey [!] mowia/ kaza [!]/ pyŕzłą wczą/ ſwiatczą/ zelnawiaia [!] *SeklKat* M2v; *KromRozm I* G4; *GliczKsiąż* N2v; *KrowObr* B4v, 1, 2v, 11v, 50, 228; *OrzList* e4v; *BielKron* 139v, 235v; *KwiatKsiąż* I2v; o rzeczách wielkich/ trudnych/ itéz ſkrytych/ áni mawiał/ áni piŕal/ áni ſye o nie gadał *OrzQuin* Mv; Dziwna

ieft rzecz o miły Boże Iáwnie mowią/ piŝą/ wołaią/ iż Ociec ieft więtfzy. *SarnUzn* H4; *RejAp* 2v; *RejZwierc* 70v; *WujJud* A2v, 132v; *RejPosWstaw* [21³]v; *CzechEp* 16, 116, 160, 364; Stąd obacźcie że toż co piŝáli/ vczyli/ y czynili/ Apoŝtołowie w żydoŝtwie naprzod: toż czynili y vczyli ich zwolenicy/ w Grecyey/ we Włofzech *ReszPrz* 20; *ReszHoz* 141; *SkarKaz* 386b; *SkarKazSej* 699a.

W przeciwstawieniach: »pisać ... milczeć (4), (uczyć a) kazać (2), mówić, powieść, rozumieć« (9): iake fię w nich [*polских klasztorach, kościołach, kaplicach*] Bałwophalŝtwa dzieiá/ lepyei teras milczeć niŝli krotko otim pyŝać *SeklKat* E2, I3v, X3; Myeli dobrze ná pámyęci y ty flowá Dawidowe/ y fámeo páná Yezu Krytá przykazánye/ iż im nye piŝác/ ále vczyć á kázác rofkazał. *KromRozm II* h2; iáko to y v wŝytkich Prorokow ieft poŝpolicie záchowano w piŝmiech ich/ iż ináczey piŝá á ináczey rozumieią. *LubPs* G4; *Leop* *B4v; *RejPos* 221v; bo fię Trádycye ná lámym mownem podániu gruntuią: á tu nie mowi; Duch Oycá moiego piŝe; ále/ mowi w was. *WujJud* 30; y niemowił im [*Jezus Apostołom*] piŝcie/ ále káŝcie [*lege: kaźcie*] to coŝcie odemnie ŝyŝzeli/ y coŝcie widzieli. *SkarŻyw* 363.

W porównaniu (1): Y wziąwŝy chleb á wino znáki widome/ [...] podał zwolennikom ŝwoim/ iŝciącz á práwie iáko piŝząc ná tych widomych znákoch ŝwiętemi ŝlowy ŝwemi: [...] Iż [...] *RejZwierc* 197.

W charakterystycznych połączeniach: pisać około brania Świętoŝci Pańŝkiej, około egzekucyjnej polskiej korony, około fundamentu, około miłoi, około monarchijey, około odmiany rzeczypoŝpolitej, około praw i postanowienia rzeczy; pisać wedle nauki, wedle prorockich pism, wedle ŝłowa bożego, wedle wiary i rozumienia, wedle pisma; pisać z ŝwej głowy, z mistrza diabła, z mnimania, z mozgow ŝwoich, z nauki pańŝkiej (2), z ojcowskiej pámięci, z podania i nauki, z popędliwoŝci, z powieŝci (i nauki) [*czyjey*] (3), z prawdy, z ŝłow [*czyich*] (2), z ust [*czyich*] (2), z wiedzenia; pisać ku pochwale, ku potwierdzeniu pychy, ku (ŝwej) chlubie (2), ku upamiętanui; pisać przeciw beŝtyjey, przeciw błędom, przeciw chłopŝtwu, przeciw złoŝci [*czyjey*], przeciw piŝaniu [*czyjemu*], przeciw dekretowi, przeciw donatystom, przeciw ebijonitom, przeciw fałŝywym prorokom, przeciw Grekom, przeciw helwidyjanom, przeciw heretykom (6), przeciw kacerstwu manicheuŝowemu, przeciw kacerczom (2), przeciw kolejium, przeciw krolowi, przeciw księdzu, przeciw lowieńŝkim doktorom, przeciw nowacyjanom, przeciw odszczepieńcy, przeciw opowiadaniu, przeciw papięskim odpuŝtom (2), przeciw papięzowi, przeciw poganom (pogańŝtwu) (2), przeciw porządkowi powołania, przeciw równoŝci, przeciw ŝobie, przeciw sproŝnoŝci, przeciw towarzyszom, przeciw Trojce najŝwiętszej, przeciw uŝtawom papięskim, przeciw bogom, przeciw fałŝywym nauczycielom, przeciw ludziom, przeciw Luterowym ksiąŝkom, przeciw Panu Bogu, przeciw piŝmu bożemu, przeciw prałatom koŝcioła, przeciw prawdzie (bożej) (2), przeciw wykrętom, przeciw złym duchom; pisać annotacyje, artykuły (3), astronomiją, baŝń, błędy (2), cnoty, co [*jakiego*] (16), dekret (2), drogę [*do kogo*] (2), dyjalog (3), dzieje (zacne) [*czyje*] (16), dziwną rzecz (2), dziwy, ewanjeliją (19), fabuły, fałŝ, fraŝzki (3), gry, historyją (10), imiona, jenealogiją (3), kalendarz, katechizm, kazania, komediją, komentarze (2), kontrowersyją, kronikę (polską) (4), nauki, nowinę (2), objawienie, obyczaj, oprawy (2), ortografiją, paneiryk, paŝkwillusy (2), pieŝni, pisma (4), plotki (4), pochwały, powieŝci, pozew (8), prawdę, przyczynę wydania zamku, przykłąd, przypozew, recept, rod czyj, rok (6), rozdział pisma (9), rzeczy [*jakie*] (41), ŝłowo boże (łacińskie) (3), ŝpowieź, ŝprawy [*jakie*] (7), sproŝne dowody, srogoŝci, ŝpiewanie ŝwięte, ŝwiadectwo, tewy, trajedyje, trenos albo

lamentacje, tryjumfy, [tytuł dzieła] (9), układ prorocstwa, upomnienie, wiarę (2), widzenie, wiele dobrego [inego] (2), wieszczbę, winy, wojny, wotum do rady, wykład słów, zapisy (2), zwycięstwa, żal nagrobny, żart (2), żywot (7); pisać na słowa [jakie, które, czyje] (20), na ewangeliją (3), na Ezajasza i Jeremiasza, na heretyki, na kapitułę (3), na kościół, na księgi, na miejsce [które] (41), na Objawienie Jana, na obronę kościelną, na prawa, na przypowieść, na psalm (3), na stolec papieski, na zwingilijany; pisać przez pisarza, przez proroki; pisać o krzywdę; pisać w Apokalipsie (2), w baśniach, w Biblijej (3), w dyalogu (3), w epistole (2), w Ewangelijej (2), w głozech, w gotowaniu ku śmierci, w historyjej (5), w homelijej, w kapitulum [którym] (14), w katechizmie, w kazaniu (6), w kościelnej historyjej (3), w kronice (polskiej) (17), w [których] księgach (31), w psalmie [którym], w lejendzie, w Nowym Testamencie, w Objawieniu (Zjawieniu) (4), w Piśmie Świętym, w przedmowie (6), w przypowieściach (2), w Psalterzu, w response, w rozdziale [którym] (5), w rozmowie, w sentencyjach, w Sprawach Apostolskich (4), w tajemnicach (bożych) (3), w Talmudzie (5), w traktacie, w tytule, w Wijatyku, w wykładzie, w Zakonie, w żywocie (4); pisać bezpiecznie (3), bez przestanku, bystrze, chędogo, chytrze, często, długo [dłużej] (4), dobrze (5), dostatecznie (5), dowodnie (dowodniej) (6), dwojakim obyczajem, dziwnie, foremnie, głucho, głupie (2), gorzej (2), grubo, gruntownie (3), hardzie, inaczej (inaczej) (20), jadowicie, jasnie (9), jawnie (7), jednak, jednostajnie, k woli, krotko (krotce) (10), lepiej, ludzko, łagodnie, łatwo, mało, mądrze (2), na domysł, na odpor, na przestrożę, na rozkazanie, na żądanie, nadobnie (3), nad miarę, najgłębiej, najwyżej, niebacznie, niedarmo, nienajgarzej, niesłusznie, niesprawnie (2), nietrafnie, niezgodnie, [jakim] obyczajem (3), odmiennie, ogromnie, osobliwie (2), oratorskiem strychem, ostrze (2), pięknie (3), pilnie (2), po prostu (2), pod figurą, podlej, popędliwie, porządkiem, porządnie, pospolicie (2), postronnie, prawdziwie (2), prędko, przespiecznie, przystojnie, rozdzielnie, rozmaicie (9), roztropnie, różnie (różno) (5), skłonnie, skromniej, słowy inszemi, sprostnie (2), srodze, surowie (4), szczyrze, szeroko (szeroce) (54), ściśle, śmieie, tym porządkiem, tym postępkim, tym sposobem, tym umysłem (4), tymże duchem, uczenie, ućciwie, układniej, ustawicznie (3), uszczypliwie, w dorywczą, wdzięcznie, wątpliwie (2), wedle wolej, wedle zachowania języka, według rady, węzłowacie, wiernie, wymylnie (3), wymownie, wyraźnie, z ustnym dokładem, z pilnością, z płaczem (2), z pogorszeniem, z pomocą bożą, z postrachem, z pożytkiem, z strachem, z śmiałością, z trzaskiem, z waśni, z wiedzenia, z wielką pochwałą, z wymysłu swojego, z zapalczywością, z żalem (4), za wstydem (2), zawikłanie, zdrożnie, zgodnie (4), znacznie, zuchwale, źle (3), żalobliwie; pisać dosyć, mało (5), nie mało (2), nieco (3), wiele (więcej) (45).

Przysłowia: Quod in buccam venerit, scribito, Coć ślinká prziniefie do gęby, piłz. *Mącz* 480b.

Iáko cie widzą/ táko cie piłzą. *GórniDworz* L7v.

Frazy: »(było)by (a. było) wiele (a. długo, a. siła itp.) pisać, wiele by się pisać mogło; wiele by o tym pisać przyszło; co [= po co] wiele o tym pisać« [w tym: komu (1), co (2), na co (2), o kim, o czym (16), w czym (1); jako (pytajne) (5), co (względne) (3)] (22:1;1;1): Ale co wyele o thym piłác/ od próstego przykłádu to możem wzyác y łoby rozwáżyć. *GliczKsiqz* H4; *OrzList* g3v; Było by co iefczce o tym żydowłkim narodzie więcey piłác *BielKron* 466; *RejAp* AA2, 162; *RejPos* 121, 121v, 216v, 218v; *RejZwierc* 33, 125v [2 r.], 126, [203]v, 205v; *BielSpr* 37; O Márkionie wieleby piłác/ iáko wiele pofálżował/ ále miárá przedmowy niedopułżcza. *BudNT przedm* c; Zámilczę boby o tym

wiele piśać przyźzło. *PapPan* Dd3v; *ActReg* 50, 87, 97, 162, 167, 169; Iáko fię wiele heretykow ftarych kuśilo o cudá: dłuogoby piśać *SkarKaz* 418a.

»jak(o) pisze (a. pisał itp.)« [w tym: jako zdanie wtrącone (577), jako część zdania złożonego (222); co (2), do kogo (2), z kogo (1), komu (3), przeciw komu (1), na co (8), o kim, o czym (138), przy czym (4), w czym (50); iz(e), że (134), aby, iżby, żeby [= że] (4), aby, iżby (2), jako (pytajne) (4), co (względne) (2); z przytoczeniem (59); w połączeniach tautologicznych (22)] (799): *OpecŻyw* 39v, 122v, 142, 178v, 187, 188v; *PatKaz I* 17v; *PatKaz II* 28, 35, 44v, 57, 67v (9); *PatKaz III* 87v, 92v, 107v, 114, 120v, 146v; *SLedz* iefth riba morzka iako piśze then Irido. o przyrodzeniu rzeczy gich. *FalZioł* IV 30a, I 39c, 146d, IV 3c, 29d, 31d (18); Ten też (iakoż Hyeronim do Iowiana piśze) bogatim będąc wżitko opufcił *BielŻyw* 80, 1, 3, 5, 9 [2 r.], 10 (34); *BielŻywGlab nlb* 10; *GlabGad* E2v [2 r.], F4v, L8, L8v, N7; *MiechGlab* 37, 41, 42, 44 [2 r.], 45 [2 r.] (11); *WróbŻołt* L6; *SeklWyzn* 2, 3v, 4v; *KromRozm I* C4v, Ev, F2, K, L2, O3; *KromRozm II* c, cv, d3v, m4v, o3v (8); *KromRozm III* Dv, D2, F2v [2 r.], H8, I2 (9); *GliczKsiąż* D4; *LubPs* Z3, Z4; *KrowObr* 1, 14v, 18, 18v, 21 (40); *RejWiz* 156; *OrzList* a4, b3v, d3v, h3v; *BibRadz I* 12d marg, 88d marg, 451a marg; bo Zołdan wziął Ieruzalem nie walcząc/ iákom ná fwym mieyfcu piśał. *BielKron* 346, 3 [2 r.], 3v, 6, 8, 8v (171); *KwiatKsiąż* O, P3v; *Mqcz* 19a, 51a, 452a; *Prot* A4; *RejAp* AA3, BB3v, 6v, 20v, 48 (22); *GórnDworz* Aa7, Gg6v, Mm5v; *GrzepGeom* B2v, E, F4v, Gv, O3v; *HistRzym* 65 [2 r.], 122; Iedno tylko miał fie vkázác narodom ludzkim/ iáko tu Prorok piśze/ w mierności/ w pokorze/ á w ípráwiedliwości swoiey. *RejPos* 3, A3, 5, 9v, 20 [2 r.], 20v (110); *RejPosWiecz*² 95v [2 r.]; *BiałKat* 38v, 126, 383v; *BielSat* D4; *GrzegŚm* 15, 56; *KuczbKat* a2, 340; *RejZwierc* 8, [28³]v, 47v, 48, 49 (14); *BielSpr* 6, 10v, 16v, 17v, 19 (11); Święty Lukafz Ewángeliftá obrázy Pánnny Máryey/ y świętego Piotrá y Páwłá málował/ iáko piśze Nicephorus. *WujJud* 46, 13v, 21, 46v, 63v (25); *WujJudConf* 50v, 193v, 260; *BudBib* c2v; *MycPrz* II C4; *Strum* Dv, D4, D4v, F2, G2 (21); *BudNT przedm* b5, k. Ii3v; *CzechRozm* 6v, 18v, 37, 72v, 79 (19); Gaius Lucilius Rzymiánin połpolicie (iáko o niem piśzą) [*dicere solitum accepimus, ea quae scripsisset*] mawiał/ że niechćiał áby iego piśánia y nieukowie y náder vczeni ludzie czytáli *ModrzBaz* 1v, 18, 111, 113; *SkarJedn* 115 [2 r.], 130 [2 r.], 162, 195, 198 (11); *SkarŻyw* 59, 203, 257, 277, 354 (11); *StryjKron* A6, 6, 11, 31, 91 (41); iáko Lukafz piśze Káp. 18. v 31. mówiąc: Iż fię fynowi człowiecze^{mm} fkończyć miáło wżytko co o nim przez Proroki opowiedziano było. *CzechEp* 295, 15, 41, 43, 63, 66 (60); *CzechEpPORz* *3; *NiemObr* 4, 19, 60, 143, 146; *KlonŻal* B4 marg; Abowiém/ czym fyę biała pęc przed męfką chlubić może/ nie iefť ták iáko Iádam z gliny vle pioná/ ále/ iáko Moyzéfz piśze/ z kości íczéréy y z boku wżiętá. *KochWz* 135; *ReszPrz* 14, 29, 62, 77, 79 (12); *ReszList* 143, 151, 182, 184, 191; *WerGośc* 260; *BielRozm* 30; *GórnRozm* F3; *ActReg* 54, 138; *Phil* B3, G2; *LatHar* 2, 55; Iáko Hieronym S. piśze o ś. Epiphániufzu biskupie Cyprfkim/ iż w Ieruzálem wżelákich ftanow ludzie fchodzili fię do niego *WujNT* 412, *przedm* 2, s. 20, 35, 39, 43 (32); *WysKaz* 38; *JanNKar* C, D; *SkarKaz* 80b, 607a, 635b; A iákom wyży piśał áby koždy z gory/ Wczás hámował ízánuiąc co nalepfzey fkory. *CzahTr* C4; *SkarKazSej* 691a; *KlonWor* 60.

»[o czym] lepiej nie pisać« (1): Iuż o wierze twoiey iáką małz/ nie ták mi žal/ iáko lepiej niepiśác *OrzList* cv.

»[o kim] nie masz, nie najduje się co (a. nic) pisać« [szyk zmienny] (5:1): nie náyduie fie o nim [papieżu Benedykcie] nic piśać/ ábowiem tráfił ná ty czáły/ w ktorych y dobrzy mufieli przy złych złymi być. *BielKron* 172v; IAn dzyewiętnafty był Papieżem pięć miefięcy/ dla iego krotkości nie máłz o nim co piśać. *BielKron* 176, 172v, 173v, 176, 177.

»nie (po)trzeba wiele, nic pisać; mało (po)trzeba, mało jest pisać« [w tym: o czym (13)] [szyk zmienny] (14): Titimalus iefth riba [...] długa, [...] z niey pożytku nie małz żadne⁸⁰/ przeto oniey piśać mało ieft. *FalZioł* IV 40a, IV 36d, 43a; *GliczKsiąż* E6; Tu niepotrzebá wiele piśać/ ábowiem może koždy poznać łácnó wáłze bluznierítwo *KrowObr* 95v, 2v, 73, 80; Dáley Pan wfpominác raczy zábijácze. Tu iuż o thym máło trzebá y piśać/ wiemy iáko ieft fropa pomítá Páńfka nádekrwiá człowieká niewinnego *RejAp* 179v, 43, 136v, 178v, 180; *NiemObr* 16.

»[o czym] próżno co pisać« (1): Ale że v nas nie máłz takich robotników/ co by téy roboćie wyrozumieli/ tedy o tym próżno co piśać. *Strum* F3.

»strach (a srogość) (a. groza, a. hańba) pisać« [w tym: co (2), o czym (3)] (6): *HistRzym* 20v; *RejZwierc* 255v, 258; y grozá słuchác/ nierzkác iá [bajkę Atanazego o diable] też y piśać. *CzechEp* 206; *ReszPrz* 90; STRách o tey fkorze piśać *KlonWor* 81.

»szkoda aby [o kim] co pisano« (1): Wfzákże y drudzy po nim [królowie egipscy] tákimże fie okrucieńftwem pętáli/ fzkodá áby o nich co piśano. *BielKron* 128v.

Zwroty: »dobrze [o kim] pisać« (1): Dobrześ o mnie piśał Thomáfu *SkarŻyw* 202.

»Duchem Św. (natchniony), z (objawienia i) natchnienia Ducha Św., przez objawienie boskie, natchnieniem Boga, z ducha bożego pisać« [w tym: co (3), komu (1); co (względne) (1); w połączeniu tautologicznym (1)] [szyk zmienny] (5:2:1:1:1): *PatKaz II* 49v, 85v; *KromRozm II* r4v; O ktorych fprawach Dániel Prorok w piśmie s. piśe przez obiáwienie Boskie *BielKron* 9v; Będących [rzeczy] mamy pátrzyć v Prorokow/ kthorzy duchem świętym piśáli światu wfzemu rzeczy przyfzłe iáwnie *BielKron* 333v, 94; *BudNT* Ff8v; *CzechRozm* 160v; Acż wiem iřz Duchem S. náchnieni piśáli [Łukasz i Marek] ále ofobliwie Lukář S. wyznawá iřz to piśe czego łam niewidział áni słyfzał z vřt Chryřtułowych *SkarŻyw* 364; *CzechEp* 151.

»pisać [co] dyjalogiem« (1): Piśał też przed thym Káttechizm diálogiem ludziom młodym potrzebny. *RejZwierc* Aaav.

»pisać za (jeden a. osobliwy) dziw, dziw« [w tym: do kogo (1), co (3), o kim (4), między czym (1); iřz (5)] [szyk zmienny] (8:1): AVguřtin miedzy dziwy/ przednieyfzemi swiátá/ Piśe młodego człeká/ dziw nawiętfzy/ látá. *RejZwierz* 61v; A tho też zá ieden dziw hiftorykowie piśáli o Skánderbegu/ iřz on ták w wielkich potrzebách bywáiąc/ żadney rány na fwym cíele niemiał *BielKron* 258v, 178, 275v, 296v, 335, 360; *PaprPan* Ee4; *StryjKron* 105.

»język [= w języku] pisać« (1): Zaleczam ie [Żywoty mędrców] VM. panu memu miłofciwemu [...] y tudzież dla rozmnożenia polfkiego ięzika, ktorego przedtym nie wiele dla trudnoŃci iego piśano. *BielŻyw nlb* 5.

»księgi (a. książ(ecz)ki) pisać« [w tym: do kogo (10), około czego (1), z czego (1), komu (2), ku czemu (1), przeciw komu, czemu (6), prze kogo (1), o kim (15), w czym (2); w połączeniu tautologicznym (1)] = *librum scribere* *Modrz, Cn*; *componere a. conscribere librum* *Cn* [szyk zmienny] (75): Piśał kxięgi

Theofraſtus o ożenieniu *BielŻyw* 108, 42, 68, 93, 96, 110 (8); *KromRozm II e*; *GroicPorz* hhv; Wołał też przedtym/ dofić ná was/ y kxięgi piſał/ o nietzyfności nieżeńftwá wálzego/ Sláchetny y vtzony małz/ Kxiądz Stániſław Orzechowłki *KrowObr* 236v; *BibRadz* *4, *5v, 2. *Mach* 15 arg, II 64c marg; *OrzRozm* A2, M; Kazał przedfię ine kfięgi piſać Ieremiałzowi Pan Bog przeciw Ioákimowey złości *BielKron* 94v, 82, 92v, 93, 93v, 94 (22); *OrzQuin* V3v; *SienLek* 44 [2 r.]; *SienLekAndr* a2v [2 r.]; *GrzepGeom* B2v, N; Piſał też kfiązki nadobne o potopie Noego dziſieyſzym czálom bárzo potrzebne *RejZwierc* Aaav, B4, Aaav; *WujJud* A2v, A4, 75; *BudBib* I 1a marg, 219; *BudBibKaw* A2; *BudNT* przedm c7; *CzechRozm* 162; *PaprPan* S4; muſiałbych z nowu wielkie kfięgi piſać [*denuo textere oporteret*]/ gdybym drugie rzeczy do te⁸⁰ potrzebne miał wyliczác ábo przypominác. *ModrzBaz* 142v, [16]v; *SkarJedn* 281, 282, 392; *StryjKron* 275; *CzechEp* 239, 386; *NiemObr* 40; *ReszPrz* 67; *PaprUp* C; Dla tego tedy cále kſięgi czálęm o tym rozmyſłaniu/ Koſcielni Doktorowie piſáli *LatHar* 664; *WujNT* 193, 396, 471, 890; *KlonWor ded* **2.

»pisać w księgach (a. w książkach, a. in libris), na księgach« [*w tym: co* (3), *do kogo* (2), *na co* (2), *o kim, o czym* (14), *cum A cum inf* (1); *iż(by)* (25), *aby* (1), *jako [= że]* (2); *z przytoczeniem* (14); *w połączeniach tautologicznych* (9)] [*szyk zmienny*] (74:1): W tych że kxięgach de natura rerum piſze, Złoty między inſzem krufzczu iefth na droſzły *FalZioł* III 34b, I 78a, 102d, 106c, 108c, 109d (17); *BielŻyw* 1, 5, 39, 46, 59 (9); *GlabGad* A4v; *MiechGlab* 19, 35, 45; O młfy tenze Luter piſſe w kfiązłkach/ ktore názwał *Capita fidei chriſtiane*/ Iż yeft nawyſſſe á ftrázliwe báłwochwálftwo *KromRozm I* G3v, G3, G3v, H4, H4v, I4v; *KromRozm II i*; *GliczKſiąz* M8; *GroicPorz* h; *KrowObr* 34; Piſał o tym doftátęcznie w oſmi kxięgach Ffiloftrátus. *Leop* *B2; Pan thák mowi/ Spalięs thy kfięgi mowiac/ Czemuſ ná nich piſał iż Krol Bábilońki przyidzie á zburzy tę ziemię *BibRadz Ier* 36/29; *BielKron* 132, 133, 135, 165v, 214v (7); *Mącz* 215b; *RejAp* 127; *RejPos* 42v; *BiałKat* 241 [2 r.]; *KuczKat* 95; *BudBib* I 356d marg; *CzechRozm* 19, 88, 165v [2 r.], 166 [2 r.], 221v; *StryjKron* 6, 11, 66, 345; *CzechEp* 246; *NiemObr* 126, 156; O czym w ſwoich kfięgách pięknie y ſzeroko piſze/ on drugi młot teráznieyſzych Heretykow/ HOSIVS *ReszPrz* 26, 35, 58; *WerKaz* 275; *KlonFlis* A3.

»leda co piſać« [*w tym: o czym* (1)] (7): *RejFig* Aa, Ee4; *RejZwierz* A2v; *KochList* 3; Które to dziwy/ nietylko tam wtych kráiach/ o których zdawná y ladá co piſano/ náydować ſye mogły *Oczko* 8v; *NiemObr* 110; IZ ia ledá co piſzę/ cóz to tobie wádzi? *PudłFr* [2].

»pisać za pewne [iże]« (1): Theż Hamech lekarz piſze za pewne, iże ſercze z węża poki iefzcze żyw wyięte/ á to zawiełzono na ſziję człowiekowi quartanę maiączemu/ pewnie przełtaie quartana. *FalZioł* V 90.

»pisać [o kim] co się podoba« (1): Iefli X.K. ták o ſobie rozumie/ iż cobykolwiek powiedział/ powinni mu wſzyfcy wierzyć bez wſzelák⁸⁰ doſwiadczenia/ y okazániá rzeczy: tedy może ták befpięcznie o nas mowić/ y piſać/ co mu fię podoba. *NiemObr* 166.

»(szczyrą) prawdę piſać« = *mieć rację* [*w tym: w czym* (1); *iż, że* (3)] (6): Prawdę Euripides piſał/ Ien niewieſcią złość dobrze znał: Vpornóſć ich vkázuiąc/ A náukę innym dáiac. *BierEz* B4v; *KrowObr* 218v, 240v; y iam też prawdę piſał w Dyálógoch ſwych/ że ón Syem Piotrkowłki/ miał ſye nam w ſzkodę obrócić. *OrzQuin* E4; *CzechEp* 207; *GórnRozm* M4v.

»rym(y) pisać« [w tym: komu (1)] [szyk zmienny] (5): DWa fie mieli ku pániey/ więc rymy piáli *RejFig* Bb6, Bb6; Bo wam/ nie cudzoziemcom piłą swoie Rymy *Prot* A3; *Górndworz* Bb7v; *KochFr* 76.

»sam z siebie [co] pisać« (1): thu fam s siebie nic niepiłzę/ iedno co w Lácińfkim nápiáno. *BielKron* 476.

»słow(k)a pisać« [w tym: do kogo (1), z czego (1), komu (2), naprzeciw czemu (1); w połączeniu tautologwnym (1)] [szyk zmienny] (10): *OpecŻyw* 131; *PatKaz II* 46; *KrowObr* 105v; Wezwał tedy k łobie Ieremiałz Báruchá piłárzá/ ktory z vft Ieremiałzowych pił wftyhki łowá Páńskie. *BielKron* 94v, 94v; *RejAp* 123v; *RejPos* 248v; *CzechRozm* 126v; *CzechEp* 127; álem iuż tego dołzedł/ [...] iż chrześciánin káždy iest bez zakonu/ y nád zakonem/ tedy go mułzę (profzę niech mi cnotliwe wfyz odpulzczą/ boć nie łwe/ ále tego nowego Iudałzá łowá piłzę) pierdzeniem odpráwić. *ReszPrz* 47. Cf też *Z przytoczeniem*.

»słowo od słowa pisać« (1): iżby długo było wftykiego tego co on nápił w káp. 2. y potym/ dotykáć tylko/ á nie łowo od łowá piłáć *CzechEp* 87.

»[jakimi] słowy pisać« [w tym: co (2), na czym (1); iż (1)] [szyk zmienny] (5): ále nam nie przyłtoi thákowymi łowy obrázliwymi/ mowić/ y piłáć *KrowObr* C3, C3; Piłáł theż żywot y łpráwy onego Iozephá żydowłkiego Pátriárchy czudnemi y ozdobnemi łowy *RejZwierc* Aav, 197; Zátrudnienie w Pozwie, gdy fie Pozew piłze łowy wátpliwémi, nie włáfnémi. *SarnStat* 753.

»(nie) śmieć, nie wstydać się pisać« [w tym: co (2), o czym (1); iż, że (2), jakoby, żeby [= że] (3); w połączeniu tautologicznym (1)] [szyk zmienny] (9:1): i iesttze fie nád to piłáć niewftydałz powiedáiąc/ iż Kryłtus dwoię offiárę vtzynil *KrowObr* 182v, 57v; A kto przed tobą śmiáł w Polłzce/ nietylko to mówić áłbo piłáć/ ále y myłłić o tym/ iż Arcybiskup Gniéźnieńłki ták wyłłzym nád Królá Polłkiego iest/ iáko Bóg nád Arcybiskupá *OrzQuin* Ev; *CzechRozm* 14; *SkarŻyw* A4; *CzechEp* 36, 127, 210, 326; Lecz iest inny wieczny z Oycá rodzay Páná náłzego wielki y dziwny/ o którym nie śmieli piłáć inni trzy/ Máttheufz/ Márek/ y Lukałz ś. *SkarKaz* 483b.

»pisać (nie) umieć« [w tym: czego (2)] (3): *LibLeg* 11/10v; *KochSat* A4; gdy fie oney świętey á mądrey prołtoćie łtárłznych náłznych przypátrzymy/ naydziemy/ że áćz fie oni o Wierze diłputowáć/ [...] áni Książek piłáć nieumieli: iednáł im przedsię ná tym nic niełchodziło/ czegokolwiek [...] do łpráwowania Rzeczyłpolitey było potrzebá. *WujJud* A2v.

»wiersz(yk), wierszem, w wierszu pisać« [w tym: komu (1), na co (1), o czym (3), po czym (1); iż (1)] = *scribere versus Mącz, Calag, Cn; cudere carmen, ludere, fundere a. pangere versus Mącz; versificare Calep; condere a. tradere carmen, consignere literis Cn* [szyk zmienny] (20:2:1): náłłchetnieyłza *Erytrea*/ [...] o łádnym dniu wiele piłáłá po Grecku wierłzami. *BielKron* 132, 135; *Cudere carmina*, Wierłze piłáć. *Mącz* 70d, 92b, 101c, 106c, 198c, 275c (8); *Corynná/ Sapho*/ iáko náder dobrze wirłz piłáły/ nikomu tho táyno nie iest. *Górndworz* Z, B6, X7, Bb7v; *RejZwierc* 44; *PaprPan* Dd2v; *Calag* 512a; *CzechEp* 81; *Calep* 816b, 1115a; Com więc [!] oczymá widziáł á drugie com łyłzłł/ Z tychem rzeczy te Wierłze ták po prołtu piłáł. *CzahTr* A4v, [Dv], F2.

Szeregi: »czytać (a. czyść), (i, albo) pisać« [szyk 3:2] (5): Iedno to ná wieki trwa co iest s pocźciwołci. A o tymby łnadź wlyłcy piłáć y czyłć mieli/ Czymby w pocźciwey łławie ná wieki łłynęli. *RejWiz*

5; *OrzRozm Q*; *KwiatKsiąż H*; *RejAp 113*; *WAdzić to kiedy piżę/ wądzić kiedy czytam/ Y toć wądzi kiedy fy e o rozumie pytam. PudlFr 16. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

»pisać a dokładać« (1): *bych łnadź nyeimał lie zá to/ że káždemu tá rzecz yálna yełt/ ták iż nye potrzebá wyele o thym piśać á dokłádác. GliczKsiąż E6.*

»dysputować albo pisać« (1): *Diputare pluribus verbis de re aliqua, Szeroko około której rzeczy diśputowác álbo piśać. Mącz 333b.*

»nic nie pisać ani imprymować dawać« (1): *Też [chcemy] áby Sáskowie y ich towárzyłfe nic nowego niepiśáli/ áni imprymowác dawáli po swoich dzierzawách BielKron 208v.*

»(nie) kazać i (ale, ani, nie) pisać« [szyk 5:1] (6): *RejKupSekl a2; Boć ci nowi Káznodzieie/ niotzym więcey niekażá y niepiśáz/ iedno o nas? KrowObr 236, 25v, 236; BielKron 190; Kazał y piśał ten S. o blifkim dniu ładnym SkarŻyw 312. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.]*

»(i, abo, lub, ani, nie) mówić (a. mawiać) i (a)l)bo, lub, ani, nie) pisać« = *dicere et scribere Modrz [szyk 82:20] (102): PatKaz II 19v, 67, 82v; KromRozm I E; Diar 87; GroicPorz n3, q2; A Więc ielźcze będziefz mowił y piśał iż Papiież od Kryłtułá ielł poštáwion y ná mieyfcu Piothrowym łiedzi. KrowObr 33v, B3 [2 r.], C3 [3 r.], C3v, 52, 57v (16); OrzRozm M2; y wiele rzeczy przeciw Bogu czynili [Turcy]/ ktore wtyd y grzech broní piśać ábo mówić. BielKron 251v, 290v; Niechay drudzy iako chcą prawo rozumieią/ Niechay piśać/ i mówić roftropnie umieią. KochSat A4; Oratione maxime limatus atque subtilis, Foremnie piśze y mówi. Mącz 193d, 23b; OrzQuin Ev, Y3; RejAp AA2, AA2v, AA3v, AA5, AA6 (7); GórnDworz F3, F8, K5v, Cc3v; RejPos 148, 335; BiałKat 121; RejZwierc 255v; KochList 3; RejPosRozpr b4v; MycPrz II B2v; Ponieważ telko ieden Duch Boży ielł/ ktory przez wżytki Proroki y mowił y piśał/ [...] tedy/ [...] nic ná tem że ieden zá drugiego położon. BudNT Hh4; CzechRozm A5v, 14, 19, 26, 26v (11); ModrzBaz 1v; SkarJedn 10, 265, 345; nie radćibym też pod czás ták fię bárzo gniewał/ y ták ołtrze nád miarę mowił y piśał CzechEp 10, 4, 16, 55, 76, 78 (27); NiemObr 8, 98, 99, 142, 162, 166; ReszPrz 99; SkarKaz 278b; VotSzl B4; Cołż wżdy też táb o náłzey Polźcze byłó fłychác? (-) Nic dobrego. nie tylko mowią, lecz y piśáz CiekPotr 88; SkarKazSej 687a. [Ponadto w połączeniach szeregowych 14 r.]*

»słownie podawać i pisać« (1): *tenże Duch ś. przez Apołtoły mowił/ kiedy słownie co podawáli/ iáko y kiedy piśáli WujJud 29v.*

»powiedać (a. opowiedzieć) i (a) pisać« [szyk 15:2] (17): *KromRozm I C3v; KromRozm III L6; Gráduał/ iedni powiedáią y piśáz/ iż vftáwił Celełtynus Papiież. KrowObr 195v, 95v, 195v [4 r.], 196 [3 r.], 196v; Powiedał ten Papiież y piśał/ iż dułze ktore teraz mrą/ Bożego oblicza nie vźrzá áż po ładnym dniu. BielKron 186, 144; RejPos 295; WujJudConf 180; BudBib b4v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]*

»prorokować i pisać« (5): *[stałó się] czołż potym proroczy duchem łzwyątym nathchnyeny prorokoualy y pyłaly czo przelł tą panną myalo fya łtacz PatKaz II 49v, 55, 75v [2 r.]; KrowObr C2.*

»pisać albo prze(d)kładać« (2): *BudBibKaw A2; WSzytcy połpolicie zdawná Autorowie/ ktorzi álbo co znowu piśáz/ álbo zięzyká na drugi ięzyk przedkłádáią/ zwykli prace łwe [...] wyłokich łtanow Pánom/ á zwłáłzczá dobrodzieiom łwym/ ábo wżdy przyiácielom offiárowác BudNT przedm a2.*

»pisać i (a) rozumieć« [szyk 3:3] (6): Albo też pisałi y rozumieli/ o offiárze chwały Bożkiej *KrowObr* 191v, 14, 191v [2 r.]; *CzechRozm* 26v; *ReszPrz* 63. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»rzec albo pisać« (1): Ieslim co zle rzekł/ albo pisał/ z niewiadomością to uczynił *SkarŻyw* 203.

»pisać, (i) składać« (2): Tragicus, Poeta który takowe gry pisze y składa. *Mącz* 460c, 92b.

»pisać, (i) świadczyć« [szyk 1:1] (2): coby Mfza była inżego? iedno goła Máfikára/ która od Poganow y żydow iest wzięta y vtzniona/ iáko też otym wálzy włafni pifárze pifzą y fwiattzą *KrowObr* 198; *Mącz* 452a.

»trzymać i (a) pisać« (3): á niewierzył temu/ áby tak Papież o sobie trzymał y pisał. *KrowObr* 8v; *Mącz* 383c; *CzechRozm* 6v.

»pisać i twierdzić« [szyk 2:2] (4): Pifze Błogofławiony Biernath/ (tak mowi Papież) o Wodzie Święconey/ y twierdzi tak. Iż ileby kolwiek kroć tżlowiek Wodę Święconą minął/ y niepokropił fie ią tyle rázow Dijabłu s fiebie pośmiewifko tżyni/ y nágrawanie. *KrowObr* 70v; *SkarJedn* 222; *SkarŻyw* A4; *NiemObr* 144.

»(i, albo) pisać i (a)lbo, ale także (ustnie) uczyć (a. naukę dawać, a. nauczać)« = *docere et scribere* *Modrz* [szyk 15:13] (28): *RejKupSekl* a3; Tedy wlfyto prawdá co Luter uczył y pisał? *KromRozm I* B2v; *KromRozm II* b4v, f4; *KrowObr* 4, 69, 106v, 156v; *BielKron* 196; iáko Hufárze/ máią ftać/ á ná ktorým mieyfcu/ to próżno pifác álbo náuczác *BielSpr* 31v, 20v; *WujJudConf* 42v; *CzechRozm* 52v, 104, 110v; pifác ábo náukę dáwać nie iest moiá rzecz. *ModrzBaz* 113, [16]v; *CzechEp* *2v, 211; *ReszPrz* 21 [2 r.], 35 [2 r.], 54, 80 [2 r.]; y vkazał fie im Moyzeł y Heliał/ ktorzy ná świećie tu żyiąc o Melfyafzu pifáli y náuczáli. *SkarKaz* 117b; *SkarKazSej* 669a. [Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.]

»pisać i (a) ukaz(ow)ać« [szyk 3:1] (4): *PatKaz I* 16; Kiedyby w wás była namnieyża ikierká boiazni Bożey/ thedybymi niepotrzebá więcey Pifác/ y vkázowác wam/ ieflicie wy fą przyiaciele álbo nieprzyiaciele Boży. *KrowObr* 2, 99; Ale to vkázowáli y o tym pifáli/ że nafienie niewiećie/ [...] Mefiałzem fynem Bożym miáło być *CzechRozm* 43v.

»(i) pisać i wołać« (2): *KrowObr* 236v; Słuchaycie też co Lutheranowie o Kálwiniáfách pifzą y wołaią. *ReszPrz* 66. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]

»i pisać i wskazywać« (1): Pán tak iáko fłyzymy do wiernych fwoich y pifác y wfkázowác raczy *RejAp* 159.

»nie pisać ani (w)spominać« [szyk 1:1] (2): Ale otey Matcze y ei wierze [tj. wierze w Matkę]/ y Synie Apoštołowie fwieczy wedwanafcie członkach wiary nic niefpominali ani pifali *SeklWyzn* a4; *BielKron* 194v.

»pisać i (a, abo) wykładać« (3): Gdy co trudnego pifác á wykłádác miał/ nád pilność y modlitwę/ poftu też wżywał *SkarŻyw* 201; *CzechEp* 348; Przetoż nie wftydżili fie y o tych ceremoniach pifác/ ábo one wykłádác/ záwołáni w náuce y okazáli w cnoćie ludzie *LatHar* 81.

»wysłowić albo pisać« (1): iákie tám okrucieństwo/ łupieństwo/ morderstwo nielithościwe czynili Hifzpáni z Niemcy/ wyfłowić to trudno álbo pifác. *BielKron* 204v.

»wywodzić i pisać« (1): Abowiem kto może być więtfzy fpufthofzyciel álbo zátrácciel ludzi niewinnych iedno ten fropi Abáddon/ czego iuz y wywodzić y piřác fínadź nie trzebá *RejAp* 80v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»(albo) pisać i (albo) wyzn(aw)ać« (5): *SkarJedn* 133; *CzechEp* 275; Ignácýus iáfnie piřze/ y wyznawa/ iż fýn Boży/ nie ieft onym Bogiem náde wřzytko *NiemObr* 122. [*Ponadto w łączeszeregowym 1 r.*]

»i pisać i na piřmie zostawiać« (1): A iż wřzyfcy narodowie ięzyki fwemi fpráwy/ cnoty/ y poćciwe obyczáie dla pohámowania fwawolnego przyrodzenia ludzkiego y piřáli y ná piřmiech potomkom fwym zořtáwiáli *RejZwierc* A3.

W przen [co] (3) : Pogáńfka ftara mądrořć/ piřála historie *SkarŻyw* A3v.

Zwroty: »pisać pod obłoki« = *pisać rzeczy nieprawdziwe (1)*: Mać teź więc rozum fędzya kiedy fądzi roki/ A wřdy czáfem dekretá piřą pod obłoki. *RejWiz* 139.

»ogniem [= *źarliwie*] pisać« (1): Tedy ia nie Inkaufem/ ále ogniem/ z Rozmowy wářzéy támté Dyálogi piřał *OrzQuin* D4v.

Przen (57) : A Iż/ iáko Ian s. nápiřać raczył/ fpraw á dziwow Páńfkich/ by był wřzytek fwiát piřał/ trudnoby był fpiřać miał. *RejPos* 161 [*idem*] 5, 157.

pisać co [= rodzaj tekstu] (16): *WisznTr* 8; Moia Erato piřze rym ten nieřpokoyny *KmitaSpit* Av. *Cf pisać co na czym czym, Zwroty.*

pisać co [= treřć] czym (1): KRolu Niebiefki/ [...] v ktorego zá nic Biegi řmiertelne/ co ie tu ná ziemi Czýmři piřzemy. *RybGęřli* D3.

pisać co przez kogo (1): áby znacźno było co Duch řwięty przez Apořtoły piřał *BudNT przedm* d3v.

pisać co [= rodzaj tekstu] na czym czym (1): fýn Boży piřał przykazánie Boże ná tablicách kámiennych mocá y rámieniem ábo ręká bogá oycá/ to ieft duchem ř. *CzechEp* 320.

pisać według kogo (1): *KrowObr* C4 *cf Szereg.*

pisać przeciw komu (1): Strefź [!] fię teź ábyř temu co fię mowi o zleczeniu cudownym tey řwiętey ręki/ ktora przeciř Heretykom wiele ná obronę kořcielną piřála/ y wiele iáľmuźny rozdála/ wiáry nieuwłoczył. *SkarŻyw* 321.

pisać na czym (13): by był nie nápiřał y wřtáwicznie piřze/ ten wřzechmogácy Pan/ ná tey nędzney tablicy [*tj. przyrodzeniu ludzkim*]/ woley á rořkazánie řwiętego řwoiego vczáć *RejPos* 337v. *Cf pisać co na czym czym, »na sercach pisać«.*

Zwroty: »pismo pisać« (1): Czymże im dowiodą/ że to á to w tym mieyřcu drukowane piřmo Bog piřał *SkarKaz* 418a.

»na sercach, w sercu, w serce pisać« [*w tym: co (12), czym (2)*] [*řzyk zmienny*] (11:1:1): ále Duch Boży poruřza ferce/ y piřze w toź ferce ľáfká á pomázaniem řwoim *RejPosRozpr* b4v; *CzechRozm* 86v, 110v, 111 [2 r.], 111v, 224; *CzechEp* 124; *WujNT* 629 *marg*, Xxxxx2; y innych wiele rzeczy w tym kroľeřtwie řwoim pořtánowił/ piřząc ie ná fercích vczniow onych *SkarKaz* 242a, 119b; Piřz práwá twe páľcem twoim ná fercích nářzych *SkarKazSej* 702b.

Szereg: »mówić albo pisać« (1): Ten záľię Duch ieft z Dijabľa/ ktory mowi/ álbo piřze/ nie według Prorokow/ [...] ále przywodzi piřmo/ ludzká mądrořćią wycnicowane *KrowObr* C4.

a) *Metonimicznie (podmiotem dzieło myśli czyjej, zamiast twórcy, autora): zawierać, przekazywać pewne treści (32) :*

pisac o kim, o czym (12): Leop 2.Mach 1 arg; [zwolennicy Krystusa] ludzi nawracali w łowie y przykładzyc ná świętą wiarę Krześciánłk/ po wšytkich kończynach światá/ o czym piłmo s. łzyrzey piłze. BielKron 139; A iáko iá [Zuzannę] Pan iáko niewinną dziwnym ładem [...] dziwnie ofwobodzić raczył/ [...] to też tam o tym hiłtoria nadobnie y łzyroko piłze. RejZwierc 126; SkarŻyw 162. Cf Ze zdaniem dopełnieniowym, Fraza.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: tak (5); iż (17), żeby (1), jako [= że] (1)] (19): Polłka Kronika piłze iż byli łynowie Stefanowi od corki Bolełławowey Iudythy BielKron 353, 58v, 346, 389; Tákież piłze hiłtoria iż Duch Boży ogárnął go. RejPos 150v, 10v, 150v, 283v; SkarJedn 226; SkarŻyw 356; StryjKron 120, 185.

~ pisac o kim (2): O thym [biskupie] piłżá Kroniki/ iż będąc w Dobrowodzyc [...] łpadł z drabiny złomił łzyię BielKron 378; RejPos 212v. ~

Z przytoczeniem (1): Thámże hiłtoria piłze/ gdy iuz Piotr s. łzedł do Hetmáná onego: człowiek on [...] wyłzedł przeciwko niemu RejPos 301.

Fraza: »jako piłze« [w tym: jako zdanie wtrącone (8), jako część zdania złożonego (5); o czym (6); iż (5)] (13): Polanie, Czechowie, Szwabi [...] aż dotichmiałt w fwoich przyrodzonych miełtczach y krolełtwach trwaiá [...] iakoż o tim piłze Chronika polłka y Cześzka MiechGlab 50; RejPs 142v; A gdy przyłzedł [Aleksander] do gor Káłpiyłkich/ iáko hiłtorya Szkołáłtyká piłze/ żądáli Zydowie áby ie wyzwolił BielKron 125v; RejPos 72v, 104, 204v, 213, 215v (10).

α. *3 sg praes »piłze« = jest napisane (6) :*

piłze o czym (2): Efod byłá łukienká krotka bez rękawow/ [...] ktorą obtoczono ná wierzch inych łzat/ A byłá iedná bárzo kołzthowna/ o ktorey tu piłze/ Ale druga prołtha ze łnu dla Lewitów BibRadz I 48c marg. Cf piłze o czym w czym.

piłze o czym w czym (1): O iego [Jakuba, pierwszego biskupa Jerozolimy] dziwnych pokutách y świętołści żywotá piłze w kołcielney hiłtoriey WujNT 784.

piłze w czym około czego (1): Piłze w Lewitiku około praw y połtánowienia wšelkich rzeczy BielKron 39.

Ze zdaniem dopełnieniowym [iż] (2): iżeby pan był Kryłtułem łynem bogá żywego/ co łyc okázuye z ewányeliey Yaná S. gđzye piłłe/ Iż wyele vcznyow yego łlyłłac rzekli: [...] KromRozm III N2v; RejPos 81v.

Z przytoczeniem (1): Ták piłze po łácinie/ Turbatus est Rex et tota Letouia cum eo. StryjKron 315 marg.

W połáczeniu z nazwą języka (1): StryjKron 315 marg cf Z przytoczeniem.

a. *O korespondencji (1197) : LibLeg 10/155v, 11/40v, 42v, 157; HistAl E5v; KromRozm III O5v; BielKron 194v marg; Mącz 220b, 258d; NiemObr 23; Iri summa confidenter piłżac, widzę zatem wšytkich wm a maximo ad minimum, zá nic sobie nie wazá ActReg 100, 57 [2 r.], 111, 117, 164; [Dydona do Eneasza] Oby mi to był dáł Bog/ był ná mą połtáwę/ Pátrzał teraz gdy piłżę/ y ná moię łpráwę. PudłDydo B5.*

pisać czego do kogo (1): grzeszeli tym, niech Pan Bog odpusci, wszak tez tego iedno do wm piszę ktoremu dufam *ActReg* 102.

pisać co (213): *LibLeg* 7/32v, 41, 10/66, 66v, 68v (8); *KromRozm III* Q; *OrzList* h; Luterowie/ piáli do fwych wżytkie rzeczy co fie działo *BielKron* 209, 124, 140v [2 r.], 207, 223, 228 (8); Tym ia rzeczy do ciebie miły Vbertinie piął *KwiatKsiąż* Q2; *Mącz* 151a, 241b, c, 258c, 323a (8); *OrzQuin* E [2 r.]; *SkarJedn* 185, 189; Nad to com roszakał przez Im P. Starostę Crakowskiego niemam nic pisac *ActReg* 114, 55 [2 r.], 57, 98, 101, 115 (11). Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*, »pisać [co] w liście«.

~ *pisać co* [= rodzaj tekstu] (157): Pisał Cedule Pan Marszałek do Pana Podlaskiego aby bez omieszkania posłano woiewodztwo Sendomirskie Panu Woiniskiemu *ActReg* 56. Cf »pisać list«.

pisać co [= treść] (5): *KrowObr* 224v; Senat [...] rozgniewał fie o to więcey iż iemu tey nowiny Piłat nie piął *BielKron* 140v; piáli też krzywdy swoie ktore mieli od przełożonych swoich *BielKron* 199v, 126v; *ActReg* 27.

pisać co [= ocena] (2): DWá towárzyże sobie lifty otwieráli/ Plotki fwe przeczytáiąc co do nich piáli. *RejFig* Cc8; *Mącz* 306b. ~

pisać do kogo [w tym: *ad aliquem* (5)] (373), *do czego* [= *do społeczności*] (3): Oznamvyemy wam ktorego czallu naż lyth do wasz przydzye pyłszemy do was yako do przyacyelya swoyego myelego *LibLeg* 8/160v, 7/41, 41v, 67v [2 r.], 68 [2 r.], 10/55v (39); *MetrKor* 40/817; *BielŻyw* 65, 112; *LibMal* 1553/177; Gdy ten lift przyniefiono Alexandrowi/ rozgniewał fie bárzo dla krzywdy bogow/ á nátychmiał piął do niego. *HistAl* K2v, D5, E2v, H2v, H8v; *KromRozm I* G3, G4, I, N2v; *MurzHist* V2v; *KromRozm II* p4, p4v; *KromRozm III* I3, N6v, N8, N8v, O (13); *KrowObr* 20, 21, 117v, 224v, 236, Rr3v; Zydowie ci co mieszkali w Ieruzalem/ piłá do Zydow kthorzy mieszkáli w Egipcie *Leop* 2.*Mach* 1 arg, *Esth* 9 arg, 1.*Mach* 13/37, 2.*Mach* 1/7; *OrzList* d4, e3v, f3, gv [2 r.], i3; *RejFig* Cc8; *BibRadz Iudith* 4 arg, 1.*Mach* 11/57; [Aleksander] roszakał y piął do swoich kráin/ áby wżędzye Zydowie wolność mieli *BielKron* 125; próšili wżytcy Biłkupá [...] áby [...] im [kapłanom] dopuścił/ s. Małżeńftwá w ten że fpořob Zwinglius piął do wżech w Szwałcárłkiey ziemi. *BielKron* 198, 71, 97, 115v, 116, 124 (62); *KwiatKsiąż* A4v, Q2; Licentiore Epistola tecum agam, Swieobodnie do ciebie piác chcę. *Mącz* 193a, 14d, 196b, 241c, 261a, 263c (12); *OrzQuin* E, X2; *RejAp* 123v; owa ten lift więcey dobrego fpráwił/ niż gdyby był podobno imieniem fwym do tey bialeygłowy on młodzieniec piął. *GórnDworz* M8v, Y8; *RejPosWiecz*² 95v; *HistLan* E4; *KuczbKat* 75 [2 r.]; *BielSpr* 38; *WujJud* 20v, 52, 117v, 179, 247v; *RejPosWstaw* [21²]v; *MycPrz* II D; *BudNT przedm* c2; *CzechRozm* 76v; *ModrzBaz* 60v, 61v; *ModrzBazBud* π6v; *SkarJedn* 104, 105 [2 r.], 108 [2 r.], 110, 119, 120 (25); *SkarŻyw* 34, 75, 88, 89, 306 (12); *StryjKron* 100, 340; *CzechEp* 31, 41, 125, 131, 248; *NiemObr* 56, 60, 122, 123, 131 [2 r.] (10); *ReszPrz* 76; *ActReg* 56, 94, 97, 103, 104 (16); *WujNT przedm* 9, s. 51, 390; *SkarKazSej* 680b [2 r.]. Cf *pisać czego do kogo; do kogo przeciw komu; do kogo w czym; do kogo od kogo o czym, Fraza, Zwroty*.

pisać do kogo przeciw komu (1): piął też do oycá Ianá Luterá/ przeciw Látomowi doktorowi Lowánłkiego Kollegium. *BielKron* 197v.

pisać do kogo w czym [= *na temat czego; w tym: w tym* (2), *w tej rzeczy* (1), *w tej materyjej* (1)] (4): *LibLeg* 11/63v; á w they rzeczy piął do Arcibiłkupá Mogutyńłkiego *BielKron* 217; *ActReg* 109, 119.

pisać do kogo od kogo o czym (1): Cosię tycze Zołnierze wielkopolskich aby pod posłuszenstwem wni byli o tym pisało się do Pana Hetmana od KIM *ActReg* 124.

pisać około czego (5): *LibLeg* 11/20v; *StryjKron* 340; Iuz tedy y Hetman Koronny y my, piszemy około zwiedzenia tych zołnierzy do Vrodzonego Stefana Gnieźnińskiego *ActReg* 144, 143. Cf »pisać list«.

pisać komu (100): *LibLeg* 7/32v, 67v, 98, 132v, 10/68 (12); *MetrKor* 46/46v; *OpecŻywList* C; *LibMal* 1553/177; Piłalifmy inśzych czałow Máiestatowi wálfzemu/ teraz też piżemy po wtore. *HistAl* E5v, C7, D5v, D7, E7v [2 r.], H8v, K4; *KromRozm III* P3v, P4v; o iego zbytkach y niecnotach Ottonowi Cełarzowi piłali *KrowObr* 37v; *Leop 1.Mach* 8/31; *RejZwierz* 30; Piłat tedy ty rzeczy piłal do Rzymá Cełarzowi Tyberyułowi/ o vmęczeniu Pána Krytułowym okrutnym/ o zmartwych wltaniu/ y o inych znákoch iego. *BielKron* 140v, 124, 126v, 140v, 193v, 194 (28); *Mqcz* 20a, 44d, 151a, 173d, 258c (7); *HistRzym* 27v; *RejZwierz* 78; *SkarJedn* 311; *SkarŻyw* 141, 355, 391; *KochFr* 29; Parę słów nam powiedział: lecz wdźięczne nowiny: Ale widziałżeś to łam/ czyć piłal kto iny? *ZawJeft* 12; *ActReg* 27, 55, 81, 102, 103 [2 r.] (10); *WujNT 3.Ioann* 13, s. 846; *SkarKazSej* 687a. Cf *pisać komu za kim, Fraza, Zwroty*.

pisać komu za kim (1): Iuftykus s Palefyny/ piłal też Antoniułowi zá Krześciány. *BielKron* 149v.

pisać k(u) komu (33): *LibLeg* 11/77v, 139, 161, 186; Hey słyźcie towarzyźze Krol łam ku mnie frodze piłe Abych pułcił podczáłzego *RejJóz* K; Pan Bog wie z iáką záłością to ku W.M. piłżę. *OrzList* h, d2, f3v; *OrzRozm* A4v; *BielKron* 145, 204, 228, 252, 357v; *Mqcz* 240d, 241b [2 r.], 306b, 393a, 475a; *HistRzym* 4v, 5; *BudNT przedm* c5; *ActReg* 160, 161, 165. Cf *pisać od kogo k komu*, »pisać list«, »pisać w liście«.

pisać od kogo k komu (1): Od Pyotra Woyewodj sbozey m. hołpodara Ziemie Moldawskiej Pyschem gwam Wyelmoznim y cznie vrodzonym panom *LibLeg* 11/95v.

pisać ku czemu [= o czym] (1): [Aby młodzienc do białogłowy mowiąc] mógł [...] pokázác/ że ku iney/ á nie ktthey rzeczy mowił/ ábo piłal *Górndworz* Cc3v.

pisać na co [= dokąd] (1): Piłal też sam ieden na ten Dwor, ze nos Poloni non fortitudine ale nostra desidia proffrigarunt *ActReg* 184.

pisać o kogo, o co (13): A pothym thełz do valł o yedną rzecz pyłfymy *LibLeg* 7/41v; o thi krziwdj tich poddanich naschich pyssal do nas Sedziak nasęh Silissirłkj y sędzia nasch *LibLeg* 11/89v, 67v, 10/92v, 11/139; *MetrKor* 40/817; Huldrykus Biskup Aufpurłski piłal do papieżá o żony. *KrowObr* Rr3v; Papież piłal do Szwáncárow o pomoc przeciw luteryanom. *BielKron* 226, 306; *HistRzym* 27v; *ActReg* 104, 149. Cf »pisać list«.

pisać po kogo (4): po ktorego [Jana Czaplę] óciec Konrad wielekroć piłal á nieprzyiechał zá razem *BielKron* 360, 187v; *SkarŻyw* 88; *ActReg* 115.

pisać o kim, o czym (49): Czosczie tesz nam vi przyacziel nas pyłfaly y przes posła swego włkazaly o tich zamczech ktore maczie wpvleyskiey zyemy *LibLeg* 10/68v, 10/68, 11/9v, 63v, 87v, 136v; *OpecŻywList* C; *KromRozm I* N2v; *KrowObr* 37v; *OrzList* f3v; Krol Panu Bogu s tego dzyękował/ piłal profto z obozu Oycu Papieżowi o słwym zwycięłtwie *BielKron* 412, 124, 140v, 197v; Ad me scribas de omnibus minimis, Piłż do mnie o wśzelákich też o naymnieyłżich rzeczach. *Mqcz* 263c,

344a; *BudNT przedm c3*; *SkarJedn* 371; *SkarŻyw* 141, 519; *CzechEp* 248; Otosz nie trzeba mi wiele do wm o tym pisac łatwie się w̄m domyślisz finem rerum. *ActReg* 97, 97, 98, 103, 110, 113, 115 [3 r.], 161; *SkarKazSej* 680b. Cf *pisać do kogo od kogo o czym*, »pisać list«, »pisać w liście«.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikami: to (4), tak (4), w ty słowa (1); aby, by, żeby, iżby [= żeby] (99), iż, że (45), jako(by) [= że] (4), aby, iżby [= że] (2), zaimek względny (7), zaimek pytajny (8)] (165): yam mv pysal aby posła poslal. *LibLeg* 7/98, 7/41, 67v [2 r.], 68, 8/132v, 10/61 (21); *MetrKor* 40/817, 46/46v; *BielŻyw* 112; *LibLeg* 1553/177; *RejJóz* K; *HistAl* C4v, D5v, D7, E7v [2 r.], G5v, I5; *KromRozm III* N8, O3; *KrowObr* 117v; *Leop Esth* 9 arg, 1.*Mach* 13/37; Piłzełz WálzÁ M. ku mnie/ dworftwemli/ prawdáli/ niewiem: Iż Dyabłowie oni/ ktore byłá żoná moiá zemnie wygnáá/ iż oni záfy z rofkazánia Papieſkiego do mnie fye wrócili. *OrzList* d2, d4, gv, i3; Piłál im/ ípráwiedliwie by fie záchowáli/ Tylko to co przyſtoi/ by więcey nie bráli. *RejZwierz* 30; *BibRadz Judith* 4 arg; Papież gdy fie tego dowiedział/ piłál áby Kámpegius przyiáchał *BielKron* 212, 71, 97, 115v, 116, 121 (57); Auere te scribis accipere a me aliquid literarum. Cicer. Piłzełz mi że vprzeymie oczekawałz á żadałz moyich liſtow. *Mqcz* 20a, 14d, 44d, 173d, 196b, 320a, 385a, 480a; *RejAp* 123v; *GórnDworz* Y8; *HistRzym* 5, 78; *WujJud* 247v; *BudBib Esth* 9/29; *ModrzBaz* 60v; *SkarJedn* 124, 213, 231, 311; *KochOdpr* C4v; Po Pátryárchę teſz Alexándryiſkiego piłál/ áby fie ítáwił do tego íádu. *SkarŻyw* 88, 75, 355, 388, 391, 519; *StryjKron* 100; Tákże y to co teſz piłze do Donatá Stároſty Afryki/ żeby Donatyłty hámował/ nie mordował *CzechEp* 41; Wczorá mi páni piłáá/ Ze po trzy nocy nie ípáá. *KochFr* 29; *ReszPrz* 76; *ActReg* 56, 76, 81, 102, 103 (14). Cf *Fraza*, »pisać list«, »pisać w liście«.

~ *pisać na kogo* (1): Rychłó potym mátká Alexándrowá piłáá ná Antypatrá/ [...] iż iey wiele złego zádzýááwał *BielKron* 126v. ~

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikami: tym (a. takim) obyczajem (11), tak (26), tymi słowy (4), w ty słowa (7), te słowa (3), tym kształtem (2), list tak się mający (a. taki) (3)] (66): Wziáwłzy liſt Didimus czedł gi/ á potym nátychmiał po wtore piłál Alexandrowi tym kítałtem. Didimus Bragmańki Miſtrz Alexandrowi pozdrowienie. *HistAl* K4, C7, G4; Yeſſcze Luter do Lowánczykow ták piłze. Nigdym nyeprzáł/ iż nas załlugi y modlitwy ſwyętych/ ácz bárzo nye doſkonále/ ípomagáya. *KromRozm I* I, G3; *KromRozm II* p4; *KromRozm III* N6v, N8v, O5v, P3, P3v; piłáliſmy iemu [*krołowi Demetryjusowi*] te fłowá Przeczeſ obciáżył iarzmo thwe ná przyiáciele y towarzysłfe náłſe Żydy? *Leop* 1.*Mach* 8/31; *BibRadz* 1.*Mach* 11/57; Machomet gdy fie thego dowiedział/ piłál z nowu do Skánderbegá wthy fłowá: Máchometh Amire Sułtan/ włchodu y zachodu ſłóncá pan/ Skánderbegowi Albáńkiemu kfiáżęciu przyiácielowi íwemu *BielKron* 254, 124; *OrzQuin* X2; *WujJud* 20v, 52, 117v; Tenże Iuſtinian do Operiná Bázilſkiego Drukárzá/ ták piłze: (iáko wtemże liſcie do Friczá ípomina) Zá vžyczenie kſiág Friczowych/ ktoremiſ mię práwie vbogácił/ dziękuie. *ModrzBazBud* π6v; Mikołay wielki/ Prorockim Duchem do Cefarzá Micháá piłze: Przywileie Koſciołá Rzymſkiego włty Chryſtułowymi w Pietrze vtwierdzone/ wieczne íá *SkarJedn* 400, 110, 120, 125, 129, 131 (9); *SkarŻyw* 306, 319; *CzechEp* 125; *NiemObr* 122, 123, 131, 152, 154 (7); A Bernárd S. do Eugeniufa Papiežá ták piłze: Mieyſce ná ktorým ſtoiłz iełt ziemiá ſwięta *WujNT* 390; *SkarKaz* 687a. Cf *Fraza*, »pisać list«, »pisać w liście«.

W połączeniach tautologicznych typu „pisać powielając” i „powiedać pisząc” (102): pyłfalszcie do nas dayącz nam snacz czołczie dwye dzyewcze tham snalefly *LibLeg* 10/56, 10/58, 61, 92, 11/20v, 62v (9); *LibMal* 1553/177; Parmerius [...] piłał potáiemnie do Alexandra mówiąc/ łtrzez łie od Filipa lekárzá/ á niepiy tego trunku kthoryć ma dáć *HistAl* E2v; *KromRozm II* p4; Kártáinłki też Synod [...] piłłe do Inocentiulá papyeżá oznáymuyąc mu łpráwę łwoyę przeciwo Celełtyułowu kácyrzowi *KromRozm III* P4, O8, P6, P8v; Abowiem thak piłze [*Paweł św.*] z Rzymá do Timoteułzá mówiąc Demás mię opułcił *KrowObr* 21, 20, 236; *OrzList* b4, gv; ále tę drogę nalezli áby piłał Papieżowi omawiáiąc łwoię niewynność *BielKron* 195v, 194 [2 r.], 194v, 198, 204, 211v (16); *HistRzym* 4v; *KuczbKat* 75; *WujJud* 179; *BudNT przedm* c3; *SkarJedn* 104, 105, 108 [2 r.], 119, 139 (11); Miedzy innymi łwoy/ ták mowi [*łw. Chryzostom*] piłząc do Konłtáncyuła káplána: wednie y wnocy mułiałem w drodze [!] być *SkarŻyw* 89, 88, 412, 517, 519; *CzechEp* 31, 131; *NiemObr* 56, 60, 131, 152; *ActReg* 128, 158; *WujNT przedm* 9, s. 51; *SkarKazSej* 680b [2 r.]. Cf »pisać list«, »pisać w liłcie«.

W połączeniu z nazwą języka, w którym pisany jest tekst [po + D sb] (2): Godziło łie było po łacinie ten liłt piłać V M *WróbŻółtGlab* [A5]; *SkarJedn* 129.

W połączeniu szeregowym (1): Nazbyt ia to ile przes list bo in talibus myłłić wolno, wyrzeć niebezpieczno pisac periculosiłsimum, atoli ia vfaiąc włm na nic się nie ogládam. *ActReg* 98.

W charakterystycznych połączeniach: pisać cedułę, krzywdy, nowinę, plotki, rzeczy [jakie] (5), słowa, sprawy [czyje]; pisać o Czechy, o komisarze, o krzywdy, o Morawczyki, o pomoc, o przyłcie Apollonowe, o sprawiedliwość, o żony; pisać przez legata, przez połła; pisać za krzełcijany; pisać dostatecznie (2), duchem prorockim, fałszywie, gładko, hardzie, imieniem łwym, krotko (krotce) (2), łagodnemi łwoy, nad obyczaj, nieumiejętnie, obyczajem przyjaciłskim (3), osobno, pilnie, pod pokrywką, potajemnie (3), sprawnie (2), srodze (2), szeroce (szerzej) (6), łwiebodnie, tajemnie, układnie (2), uniżenie, w tej materyje, w tej rzeczy, w ten łposob (2), w tęż (notę) (2), z nowu (2), z osobna (2), z podułszczenia [czyjego], z pokorą, z łszelaką pilnołcią, z żálołcią.

Fraza: »jako piłze (itp.)« [jako zdanie wtrącone [w tym: do kogo (2), komu (1); aby (1), z przyłoczeniem (1)] (4): *HistAl* F7v; Weżrzyłz in resolution. yáko piłłe [*Luter*] do Leoná papyeżá. A przeto nabłogołłáwyeńłly Oycze/ ofyáruyę łyę podáyąc pod nogi twego błogołłáweńłtwá *KromRozm I* I3; Dziwuiełz łie temu Máchomećie iż moie rycełłstwo/ przymierze złamawłzy/ iáko piłzełz/ łzkodęć vczyniło w twoich kráinách *BielKron* 254; *ActReg* 118.

Zwroty: »pisać list (a. list(ecz)ek)« [w tym: dla kogo [= w sprawie kogo] (1), do kogo (96), do czego [= dokąd] (1), o kogo (1), około czego (1), do kogo od kogo (1), komu (11), przeciw komu (1), k komu (5), na kogo (1), o kim, o czym (11), za kim (1); aby (6), iż (2), jako (1); z przyłoczeniem (19); w połączeniach tautologicznych (28)] = scribere epistolam *HistAl*, *Vulg*, *PolAnt*, *Mącz*, *Cn*; scribere litteram *HistAl*, *Mącz*, *Calag*, *Cn*; texere epistolam *Mącz*, *Cn*; mittere epistolam *PolAnt*; conficere a. exarare epistolam *Cn* [szyk zmienny] (155): wthey ze przyáłłny przyacziłłky lysth pyłzalyłzmy do wałł *LibLeg* 7/68v, 8/26, 10/58, 59, 60v, 64v, 67v (26); *MetrKor* 46/117v; *BierEz* F2v, P2v; *BielŻyw* 87, 112, 142, 158; *WróbŻółtGlab* [A5]; *LibMal* 1553/176v; *HistAl* C5, D5, D6v, E5v, E6 (14); Są też liłty/ ktore tenże Augułłyn z Hyeronimem do łyebye piłáli *KromRozm II* q2, g2v; *KromRozm III* P7; *GroicPorz* cv, y3; *KrowObr* 29 [2 r.], 112, 233; *RejWiz* 5v; *Leop* *B2, 3. *Esdr* 2/16, *Ier* 29

arg, *Mar* 10/4; Znać żeś w końciele małym/ w kącie/ w cieniu then list piął *OrzList* b4v, d, h4v; *RejZwierz* 11; *BibRadz* 2.*Par* 32/16, 1.*Mach* 14/19; piął listy hárde mi fłowy krolowi Sámáriyfkemu Ioásowi/ áby mu posłufzeństwo czynił *BielKron* 87v, 85v, 105, 114v, 115v, 123v (25); *Mącz* 191d, 226c, 299a, 341d, 453b; *OrzQuin* Lv, S2; *GórnDworz* G6, M8; *HistRzym* 113; *RejPos* 302; *BielSpr* 46v; *BudBib* 2.*Mach* 9/18, 3.*Esdr* 6/7; *CzechRozm* 267; *Alexander Seuerus* niechciał áby do niego inaczey listy piáno/ iedno iáko do prostego człowieká *ModrzBaz* 59v; *SkarJedn* 124, 135, 219, 309; WCzóra dopiero oddano mi obádwá listy zaráz ktoreś W.M. do mnie około they Trágedyey piął. *KochOdpr* A2; *Calag* 102a; *SkarŻyw* 310, 318 [2 r.], 321; *CzechEp* 37, 42, 76, 388, 401; Tám w tym listeczku ktory do Pána Chyckie⁸⁰ piął/ mnie iefliby to wola moia była wyzywał. *NiemObr* 23, 23, 52, 55 [2 r.], 56, 57 (10); *PaprUp* L3v; *ActReg* 6, 26, 50, 68, 70 (12); *Phil* L4, O3; *WujNT* 516, 575; Listeczki rymem piíze. *KlonWor* 62; *PudłDydo* A4v.

»pisać w liście (a. w epistole), przez list, na liście, w pośrodku listu« [w tym: co (6), do kogo (8), komu (3), ku komu (1), o kim, o czym (5); iż (6), aby, żeby (3); z przytoczeniem (5); w połączeniach tautologicznych (3)] [szyk zmienny] (16:5:2:1): y pyłalyscie wlyscie swim czobi on nam slowem mowyl abichmi mv wyerzily *LibLeg* 10/66v, 10/55v, 69v, 11/84v; *ZapMaz* V S 2/335; *SeklWyzn* e4; *KromRozm II* ov; Auguŕtyn í. też w liŕcy nyektorym piłfe/ iż w Rzymfkim końcyele záfwe trwála ftała zwirzchnoć ápoŕtolŕkyey ftołice. *KromRozm III* O4v; *KrowObr* 233v; *OrzList* d, d2; Piłzã Iákub z Bergomá y Nauklerus w fwoich kronikach/ iż czego nie śmiała [królowa Saba] vftnie mowić/ to przez list piłála krolowi Sálomonowi/ iż widzyála v niego iedno drzewo ktore leżało przez potoczek błotny *BielKron* 78, 95, 211; Quod interiore Epiftola scribis, Co w poŕzrodku listu piłzełz. *Mącz* 172a, 225d; Coż nam ná tym liŕcie piłze? *RejAp* 123v; *RejPos* 302; *WujJud* 236v; *RejPosRozpr* b4v; *ModrzBazBud* π5; *SkarJedn* 245, 311; *ReszList* 177; *WujNT* 293.

»pisać w ty(ż) słowa« = tak samo [w tym: do kogo (3), komu (1)] [szyk zmienny] (4): Tego czáfu Erázmus z Roterdanu [...] piłł Kíkążęciu [!] Sáfkiemu záfecáiac Luterowe Piłanie/ iż to czyni nie fpochwála iákiey/ [...] tylko fie náto vdał áby Ewángeliã wyŕollerował/ tákiez y ine ŕwięte piłmo/ á ludzyem ye obiáwiał/ wtyłz fłowá piłł do Kámpegiuŕzã y do Mogutińfkiego Arcybifkupá *BielKron* 195, 195v, 225v, 227v.

Szeregi: »pisać i (abo) mowić« [szyk 1:1] (2): Seneká [...] ku Neronowi iáko vcźniowi frogo piłł y mowil/ áby przeftał mordowác ludzi krzeŕciánfkich niewinnych okrutnoćiã ŕwoiã. *BielKron* 145; *GórnDworz* Cc3v.

»pisać i (po)słać« [szyk 1:1] (2): nas tak ŕprawiano od nych ze yz pan Voyewoda Valáfkj miał kniemv flacz bes przefťankv y pyssacz abi ŕye nas ftrzeł *LibLeg* 11/77v; *BudBib* 3.*Esdr* 6/7.

»pisać i sprawę dać« (1): Dopiero y Arcybifkupowi Mogunckie^{mm} y Papieźowi piłł y fprãwę dał *SkarŻyw* 355.

»pisać, skłádać« (1): Epistolam texere, List piłł/ skłádać. *Mącz* 453b.

»i pisać i wskázowác« (1): Ikodi wyelkye tham fzye fthali oco czeŕthokroc z ye⁸⁰ Krolyewfka Mcz kv panv Voyewodzye y pyłł y wŕkazował. *LibLeg* 11/139.

α. *O listach apostolskich* (555) : wŕzákze (S.Páweł piłze) onych dawnych [ludzi] co od Adámá pomárli nie vprzedzã nowi *BielKron* 467v; *CzechRozm* 268.

pisac co (134): Toć o tych łwyęty Páweł piłał/ ktorzy co nowego vczą. *KromRozm I* Fv, Mv, M3, Pv; *KromRozm II* b3, h2v, k2, k2v, m3v (12); *KromRozm III* C8v, H4; *GliczKsiąż* G; *KrowObr* 155, 202v, 231v; Tom wam piłał o tych ktorzy was zwodzą *Leop* 1.*Joann* 2/26; Ty rzeczy piłiałem wam ktorzy wierzyće w imię Syná Boże⁸⁰ *BibRadz* 1.*Joann* 5/13; *RejPos* 127v [2 r.], 128, 228, 284v, 286 (8); *BiałKat* 196; *KuczbKat* 305; *RejZwierc* 128v; *BudNT* 1.*Cor* 14/38[37], 2.*Cor* 13/10; *CzechRozm* 76v [4 r.], 196, 233, 244; *KarnNap* Dv; ná inłzym mieyłcu mowił [...] Iełli kto zda fię być prorokiem/ ábo duchownym/ niechże pozna/ iż to co wam piłzę/ łą páńłkie rołkazánia. *CzechEp* 116, 294, 312, 314; *NiemObr* 89; *ReszList* 155; *WujNT* 1.*Cor* 4/14, 7/1, 9/15, 14/37, 2.*Cor* 13/10 (11). Cf *pisac co około czego; co w czym, Ze zdaniem dopełnieniowym, Fraza*.

~ *pisac co [= rodzaj tekstu] (47)*: *BielKron* 143v; Ale wiemy iż ten cyrograf/ ktory do Kolofenłkich piłżąc włpomina Páweł/ więcey Zydóm niż Pogánóm náležał *CzechRozm* 78, 39v; *WujNT* 516. Cf »list pisac«.

pisac co [= treść] (5): Pozdrowienie ręką moią Páwłową kthory iełt znák w káżdym liście/ ták piłżę. Łalka Páná náłżego Iezu Kryłtá niechay będzie z wámi włzythkimi Amen. *BibRadz* 2.*Thess* 3/17; *NiemObr* 86, 162; nie piłżęc wam rołkazánia nowego/ ále rołkazánie łtáre ktoresćie mieli od początku. *WujNT* 1.*Joann* 2/7, 1.*Joann* 2/8. ~

pisac co około czego (1): Iż co bych wam miał brácia miła piłác około czáłow/ wieǳcie pewnie iż dzyeń Páńłki przyǳye iáko złodzyey *RejPos* 261v.

pisac co w czym (6): Co tész Paweł ł. zydóm piłże w vj. cap cołz rozumiecie? *MurzHist* R3v; *RejPos* 31. Cf »w liście pisac [co]«.

pisac do kogo (218), do czego [= do społeczności] (17): *SeklWyzn* G2; *KromRozm I* B3, B3v, B4v, O4; *MurzHist* G2v; *KromRozm II* b3, c2, c2v, d4v, f2 (31); *KromRozm III* C7, C8v, Dv, D3, D7 (19); *GliczKsiąż* G; Wiem że to łą Apołtołłkie łłowá/ kthore nie dotych rzetzonych Akolitołw/ áłbo Swiecnofłow/ ále do włzytkich wiernych piłże/ ktorzy miłuią imię iego łwięte. *KrowObr* 122, 21v, 47v, 76v, 77v, 224v, 231v [2 r.]; Páweł Apołtoł piłże do łiedmi kołciołow/ bo ofmy łiłt co do Zydow/ wiele ich kthorzy go nie kłáǳą w poczet. *Leop* *B4v; *OrzList* g4; *BibRadz* *7; Koryntowie (do ktorých częłto Páweł ł. piłał) Korcyrom byli nieprzyiaciele główni *BielKron* 121, 128, 139, 143v, 343; *Mącz* 141d, 202b, 455a; *OrzQuin* N2; *SarnUzn* F8; *LeovPrzep* F4v, G4v; Bo y Páweł łwięty gdzie piłże do Rzymian/ do Zydow/ áłbo do Gálátow/ nie mniłmay ábyć to iuż Zydóm áłbo Rzymiánóm áłbo Gálátóm tylko łłżyć miáło *RejAp* 6v, 168; *RejPos* 13v, 31, 43, 47, 51 (32); *BiałKat* 196; *GrzegłSm* A5v; Włpomina y Apołtoł do Ephezow piłżąc Zaden nieczyłty/ żaden plugáwiec/ áłbo łákomy/ co iełt báłwochwáłłtwem/ niema dżiedzictwá w Krolełtwie Chriłtułowym y Bożym. *KuczbKat* 380, 105, 255, 295 [2 r.], 305, 324, 405; *WujJud* 29v, 57, 97v, 160v; *WujJudConf* 87, 138v; *RejPosRozpr* c4; *RejPosWstaw* [21²], [110³]v [2 r.]; *BiałKaz* D, G2v; *BudNT* *Iudae* 3; *CzechRozm* 10, 33v, 39v, 76v [4 r.], 78 (11); *KarnNap* B2v; *SkarJedn* 51, 86, 155; *CzechEp* 25, 248, 314; *CzechEpPorz* **2v; Tenże też do Gálátow piłżąc/ przypomina Iakubá/ Piotra y Iáná *NiemObr* 37, 9, 44, 51, 77, 78 (9); *ReszPrz* 9, 95; *ReszList* 155, 178; *WerKaz* 285, 288, 289, 293; *LatHar* 127, 260; (áczkolwiek káždy łiłt iego [łw. Pawła] włzytkiemu kołciołowi łłży) ále niektore piłał do ofobnych kołciołow Pogáńłkich

WujNT 516, 187, 300, *Act* 15/20, 18/27, s. 575 (13); *PowodPr* 38; *SkarKaz* 486a, 663b. *Cf pisać do kogo w czym, Fraza*, »list pisać«, »w liście pisać«.

pisać do kogo w czym (4): á złaman ieft pręt rámieniá ich/ to ieft/ przekłęcia ich wiecznego/ á onego grzechu pirworodnego/ á frogósci zakonney. O kthorym Páweł s. do Gálátow w iij. káp. piŕze/ iŕ wftáwicznie nád námi ftał iáko miŕtr z rozgá *RejPos* 15v, 301v; *RejPosWstaw* [110²]; *NiemObr* 120.

pisać komu (68): *MurzHist* R3v; A gđzye Páweł S. Corynthczykom o małżeńtwye y o rozwódzye piŕfe. *KromRozm II* d4v, c2v, e2v, e3v, h2v, m3v (10); *KromRozm III* K3v, K4; Nie piŕałem wam iákobyście prawdy nie wiedzieli/ ále iáko tym ktorzy wiećie *Leop* 1.*Ioann* 2/21, k. NN6, PP4, QQ5v, RR6v; *BibRadz* 1.*Ioann* 5/13; *RejPos* 261v, 317v; *RejPosWstaw* [143³]; *BudNT Rom* 15/15, 1.*Cor* 14/38[37], *Iudae* 3; *CzechRozm* 76v; *CzechEp* 116; *NiemObr* 73; To iá tobie piŕzę/ fynu/ ábyś wiedział iáko fię maŕz w domu Bożym fprawowáć. *WujNT* 719, *Rom* 15/15, s. 571, 1.*Cor* 4/14, 5/11, 14/37 (33). *Cf Fraza*, »list pisać«, »w liście pisać«.

pisać ku komu (3): *OpecŻyw* 188v; A s. Páweł ku Koryntom piŕze rzekáć. Przes nádzieię sftálimy fię zbáwieni. *HistRzym* 65; *RejZwierc* 128v.

pisać (na)przeciwko komu, (na)przeciwko czemu (3): *KrowObr* 22 [2 r.]; Páweł bowiem ná mieyfcu tym/ piŕze przeciwko pyŕze duchowney *NiemObr* 45.

pisać przez kogo (3): Przez Sylwaná brátá wam wiernego (mam zá to) krotkom piŕał/ pilnie proŕzác y ofwiadczáiáć/ źeć tá ieft prawdziwá láłká Boża/ w ktorey ftoićie. *Leop* 1.*Petr* 5/12; *RejPosWstaw* [143³]; *WujNT* 1.*Petr* 5/12.

pisać o kim, o czym (103): *OpecŻyw* 188v; *MiechGlab* 39; *SeklWyzn* d4, f3; *KromRozm I* Fv, M3; *KromRozm II* c2v, d4v, f2, o2 [2 r.], p2v; A to rozne fpráwy/ rozne ftany/ rozne vrzędý. O ktorých Páweł S. do Korynthow y do Ephezow dowodnyey piŕfe *KromRozm III* G8, H4, H5; *KrowObr* 4v, 7v, 75, 77v; *Leop* 1.*Ioann* 2/26; *BibRadz* *7; ábowim byli w ten czás Gálláte w Grecyey/ [...] do ktorých Páweł s. człęfto piŕał o wierze Krześciáńskiey *BielKron* 128, 36; *GrzegRóżn* Mv; *RejPos* 301v; *RejPosWiecz*² 94; *GrzegŚm* A3v; *KuczbKat* 250, 295; *RejZwierc* 128v; *WujJudConf* 87; *BiałKaz* D; *BudNT Iudae* 3; *CzechRozm* 196, 233, 240v; *SkarJedn* 51; o ktorey [Czworcy] Páweł s. (y wŕzytko piŕmo) nic áni wiedział/ áni piŕał *CzechEp* 312, 294, 318, 332, 355; *NiemObr* 9, 36, 70, 79, 105, 162; *LatHar* 186; A o bráterfkiey miłósci nie potrzebá ábyfmy wam piŕáli *WujNT* 1.*Thess* 4/9, 2.*Cor* 9/1, 1.*Thess* 5/1, *Iudae* 3. *Cf pisać o kim, o czym w czym, Ze zdaniem dopełnieniowym, Fraza*, »list pisać«, »w liście pisać«.

pisać o kim, o czym w czym (7): *KrowObr* 21v; *RejPosWiecz*² 94; *RejPosWiecz*³ 96v; Z czym ŕie teŕ zgadzáiá ony rzeczy/ o ktorých w pierwfzym Liŕcie do Timotheuŕzá piŕze Apoŕtoł *KuczbKat* 410; *CzechRozm* 147; Trzy cnoty Boŕkie. Wiára/ Nádzieía/ Miłóść: o ktorých Páweł S. piŕze w 1. do Koryntow/ we 13. Rozdźieleniu. *LatHar* ++8v; *WujNT* 820.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikami: to (4), ono (3), tak (4); iż(e), że (99), aby, iżby, żeby (23), zaimek pytajny (4), zaimek względny (3)] (129): *SeklWyzn* G2; Swyętyć to Páweł piŕfe. Iŕ w Kryŕtuŕfye nye yeft ŕyd áni Grek/ nye yeft flugá/ áni wolny/ nye yeft męŕczyzná áni byála głowá. *KromRozm I* Mv, F; Philipczykom piŕŕáć [ŕw. Páweł]/ co fye około nyego dźyáło/ á chuc fwoyę przeciw im oznáymuye: Cyefly ich/ y pobudza ku yednoŕci y pokorze *KromRozm II* e2v, x3v,

k2v, 12, 13, m3v (9); A do Titá nápiřawłfy [řw. Paweł]/ iż go dla tego w Krećye zořtawil/ áby po myeřciech káplany řtawil/ Wnet po tym piřřac/ yákye ma obirác/ nye káplany/ ále bifkupy ye zowye. *KromRozm III* H8, C7 [2 r.], C8v, D3, G3v (10); *GliczKsięz* G; Ieřli iedne ćienie z řtárego zakonu chcećie chowác powiedźcie mi/ tzemu drugich niechcećie? Abowiem řwięty Páweł ták piřze/ iż ktho iedno chowa/ powinien wřzyřtko chowác *KrowObr* 85, 33, 224v; *RejAp* 5, 168; Ale potym piřze [Paweł řw.] do zboru áby řie modlili zá nim *RejPos* 214v, 43 [2 r.], 103v, 127v [2 r.], 128, 142 (20); *GrzegřSm* 65; PAweł řwięty piřze że wřzyřczy wzawod do kreřu bieřymy/ ále nie wřzyřczy zakłádu bierzemy. *RejZwierc* 129v, 36; *RejPosRozpr* c4; *BudNT* 1.Cor 14/38[37], 2.Cor 13/10; *CzechRozm* 75v; *SkarJedn* 155; *CzechEp* 314; *NiemObr* 79, 89, 96, 120; *ReszList* 155; Piřze wam řynaczkowie/ iż wam bywáią odpuřczone grzechy dla imieniá iego. *WujNT* 1.Ioann 2/12, Act 15/20, 18/27, 1.Cor 5/11, s. 648 marg, 1.Ioann 2/1 (16); *PowodPr* 28, 44.

~ *pisać o kogo* (1): Philemonowi o nyewolniká zbyegłego Onefimá telko piřře/ áby mu wyřteř y myerźyączkę odpuřcił. *KromRozm II* e3v.

pisać o kim, o czym (13): O Pyetrze piřře Páweł/ iż było co wnim gánić *KromRozm I* C3v, B3, C2v; *KromRozm II* c4v, k3v, p2; *KromRozm III* D4v; Dzyerzy cie w więzyeniu grzech/ o którym Páweł s. piřze/ żechmy wřzyřcy zámknieni pod tym więzyeniem iego. *RejPos* 10, 15v, 47, 228, 284v; *CzechEp* 294.

Cf Fraza, »w liřcie pisać«. ~

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikami: tak (42), temi řlwy (9), w ty řlwa (3)] (110): *Opecřzyw* 188, 188v; Włřák řwyęty Páweł piřře/ karz/ łay/ álbo bákay. *KromRozm I* Bv, B3v, B4v, Fv, F4, L2 (9); Piřře Páweł řwięty do Korynthczykow: Myęřo y kreř kroleřtwá bořego otrzymác nye moře *KromRozm II* r4, b3, c2, c2v, g2v, g3 (24); *KromRozm III* Dv, D7, E6v, F3v, Gv (11); *KrowObr* 21v; *OrzList* g4; PAweł řwięty ták piřze/ byř przewrácáł gory/ Wiárá/ y przez morze brnáł/ y tłuķł twárde mury. Ieřli z bliznim nie będye/ wierney žyczliwořci/ Wřzytko to brzęķ Miedzyány *RejZwierz* 132; *BibRadz* 2.Thess 3/17; *BielKron* 36, 343; *GrzegřRóżn* Mv; *OrzQuin* N2; A Páweł s. tákże do Gálátow piřze: Wiedzcie pewnie iż przez řadną řpráwę zakonu řadne ciáło nie moře być wřpráwiedliwione. *RejPos* 152, 51, 301v; *RejPosWiecz*² 92; *RejPosWiecz*³ 96v; *BiałKat* 6, 196; *GrzegřSm* 20; *KuczbKat* 255, 295, 380, 405, 410; Bo ták Páweł ř. do Tymotheuřzá piřze: Vpominam ćie/ ábyř wkrzeřil w łobie łáłkę/ ktora ieřt w tobie przez włózenie rąķ moich. *WujJud* 160v, 29v, 57; *RejPosWstaw* [21²], [110²]; *BiałKaz* G2v; *CzechRozm* 10, 76v, 196 [2 r.]; *KarnNap* B2v, Dv; *ModrzBaz* 58v; *SkarJedn* 51; O náđźiei ták piřze Páweł ř. do Rzym. w 15. Bo cokołwiek przedtym nápiřano/ ku náuce náłzey nápiřano *NiemObr* 79, 9, 18, 33, 36, 42 (9); *ReszPrz* 9; Páweł řwięty powiáda/ piřřac do Koryntow: Dobra rzecz ieřt ćłowiekowi/ nie dotykaç řię niewiářty *WerKaz* 285, 287, 289, 290, 293; *ArtKanc* T19; *LatHar* 127, 647; *WujNT* 187, 300, 1.Cor 7/1, 2.Thess 3/17; *PowodPr* 41. *Cf Fraza*, »w liřcie pisać«.

W połączeniach tautologicznych typu „pisać powiedając” i „powiedać pisząc” [częřto ze zdaniem dopełnieniowym lub z przytoczeniem] (148): *Opecřzyw* 188v; *SeklWyzn* d4, f3; *KromRozm I* O4; *MurzHist* G2v; Gálátom piřáł [řw. Paweł] opowyedáyc/ gđzye by řye obrzezowáli/ iż im Kryřtus nic nyepomoře *KromRozm II* v2, d4v, g2v, g3, hv, i4 (21); A Páweł do Timotheuřlá y Titá piřřac

powinowátłtwa ich [...]/ opifuye. *KromRozm III* H, Dv, D3, D7, E6v, G3v (15); *GliczKsiąz* G; *KrowObr* 4v [2 r.], 21v, 47v, 75, 76v, 231v; *Leop* NN6, QQ5v, RR6v, 1.*Petr* 5/12; *BielKron* 139; Tenże tedy Apoštoł piŕze do Korintow/ mowiac: Wiemy że bálwan nic nie ieŕt á iŕz nie ieŕt ŕaden Bog iny iedno Ieden. *SarnUzn* F8; *LeovPrzep* F4v, G4v; *RejAp* 168; *HistRzym* 65; *RejPos* 13v, 43 [2 r.], 51, 150, 318 (17); O ktorym złączeniu bárzo wiele piŕze Páweł s. mowiac: Proŕzê was thedy brácia/ [...] ábyŕcie chodzili ták iáko ŕie godzi á przyŕlufzy ná powołanie wálze *RejPosWiecz*² 94, 91v, 92, 92v, 94; *KuczbKat* 105, 305, 324; *RejZwierc* 128v; *WujJud* 97v; *WujJudConf* 87, 138v; *RejPosRozpr* c4; *RejPosWstaw* [21²], [110³]v, [143³]; *BudNT Rom* 15/15; O ktorym [*Jezusie*] to Piotr ŕwiêty piŕze/ nas nápomináiac/ żebyŕmy zá nim ŕtopámi iego chodzili *CzechRozm* 233, 10, 33v, 39v, 78, 78v, 252v; *KarnNap* B2v; *SkarJedn* 155; A do Mágneŕianow piŕzac mowi. Poddani bądźcie doŕorcóm wálzym *CzechEp* 248, 25, 294, 332; *CzechEpPORz* **2v; *NiemObr* 18, 37, 42, 51, 73 (11); *ReszPrz* 9, 95; *ReszList* 178; *WerKaz* 285, 288, 293; *ArtKanc* T19; *LatHar* 127, 260; Páweł piŕzac do Ephezan/ y do Zydow/ tákże ich [*Jakuba i Jana*] nie wlpomina/ áni ich pozdrawia. *WujNT* 575, 187, *Rom* 15/15, s. 681, 719, 1.*Petr* 5/12; *PowodPr* 38, 41; *SkarKaz* 486a, 663b. *Cf Fraza*, »list pisać«, »w liŕcie pisać«.

W charakterystycznych połączeniach: pisać dowodniej, jaŕnie, jawnie, na krotce (3), krotko, wedle mądrosći, nadobnie (3), tymże obyczajem, piêknie, pilnie, przyŕmielszym (2), srodze, ŕmieie, uczciwie; pisać czêsto (2), wiele (6); pisać jako nauczyciel.

*Fraza: »jako piŕze, piŕać« [w tym: jako zdanie wtrácone (74), jako czêŕć zdania złoŕzonego (36); co (2), do kogo (21), wedle czego (1), komu (3), o kim, o czym (23), w czym (1); iŕz, że (32), żeby (1); z przytoczeniem (11); w połączeniach tautojogicznych (7)] (107:3): *KromRozm I* Bv, C, C2v, C3v, K2, N4; Toć yeŕt ŕlowo Boŕe ŕywe y ŕkuteczne/[...] yáko tenże Páweł S. piŕŕe: ktorym ŕye koŕcyoł á zbor krzeŕciyáńŕki ŕprawował *KromRozm II* cv, k3v, p, p2v, f4v; Ten wnet od poczátku fwyátá bog budowác záczał z ŕywego kámyenyá/ yáko S. Pyotr piŕŕe/ to yeŕt z rozumnego ŕtworzenya duchow álbo ányołow/ y ludzi *KromRozm III* A7, D2, D5v, G3, Hv, H6v (9); *LubPs* E2v marg; *KrowObr* 50v, 59, 112, 123v, 124v (7); *BibRadz I* 8a marg; *GrzegRóżn* G4; *OrzQuin* O3v; Iáko y tenże Páweł ŕwiêty piŕze o wdowach ktore w roŕkoŕzach mieŕŕkáiá/ iŕz mnimáią áby ŕywy byŕły/ á ony dawno pomárły. *RejAp* 35, AA3, 4v, 94v, 171, 172v; Biedá wam kthorzy przykrywacie groby vmártych ludzi/ wyznawáiac złoŕć przodkow ŕwoich/ że oni ie pobili. Iáko y Páweł s. do Korintow piŕze: Widzê nieboŕatká iŕz Duch Boŕy nie ieŕt z wámi *RejPos* 144v, 2v, 7, 13v, 15v, 16v (46); *RejPosWiecz*² 91v, 92v; *BialKat* 26; *Grzegŕm* 12, 57; *RejZwierc* 11v, 40v, 47v, 192v; *WujJud* 233v, 252; *CzechRozm* 89, 123v [2 r.], 267v [2 r.]; *CzechEp* 139, 315; gdyŕz wyznác páná Iezufa pánem (iáko Páweł ŕ. piŕze) bez ducha Boŕe^{ŕo}/ ŕaden ŕzczyrze y prawdziwie nie moŕe. *NiemObr* 114; *ReszList* 150, 157; *WerGoŕc* 209; *WerKaz* 292, 298, 300; *WujNT* 2.*Petr* 3/15.*

*Zwroty: »list, epistołê pisać« [w tym: do kogo (20), komu (1), o czym (3); w połączeniu tautologicznym (1)] = *conficere a. exarare a. texere epistolam Cn* [szyk zmienny] (42:1): *KromRozm II* c2v, ev, v3, v3v; Doŕyc tefz ieŕt ŕwiádectwá/ s tego liŕtu/ ktory Paweł ŕwiêty piŕał do Rzymiánow *KrowObr* 21, 202 [2 r.]; *Leop* NN6; *BielKron* 143; Colosenses, Kolosénŕcy do ktorých ŕwiêty Paweł piŕał Epistołê ŕwoyê. *Mącz* 59d; *SkarJedn* 87; Tenże Páweł piŕał z Rzymu kilká liŕtow do roŕnych zborow *NiemObr* 51, 52; *WujNT* 511, 512, 513 [4 r.], 514 [3 r.], 516 [2 r.] (30).*

»w liście, przez list, super epistolam pisać« [w tym: co (4), do kogo (2), komu (3), przez co (1), o czym (5); iż (1), aby (1); z przytoczeniem (5); w połączeniach tautologicznych (2)] = *scribere in epistola Vulg* [szyk zmienny] (17:1:1): Abowim wyele fy e náuki á wftaw śwýtych w drugich lińcyech yego [św. Pawła]/ ktore potym piśał/ náyduye. *KromRozm II* x, ev; *GliczKsiqż* O6; *KrowObr* 21v; *BielKron* 143; Páweł według łobie wżyczoney mądrości piśał wam we wżytkich lińciech fwoich/ w kthorych fą niekthore rzeczy trudne ku wyrozumieniu *SarnUzn* Gv; *RejPos* 1; *RejPosWstaw* [21³]; *SkarJedn* 86, 87; *NiemObr* 44, 76, 81, 162; [św. Paweł] w lińciech fwyh iuz był wiele piśał o odrzuceniu ceremoniy zakonnych *WujNT* 487, 516, 576 [2 r.], 587.

»pisać ręką [swoją]« (1): Bączcie iákim wam lińt piśał ręką moią. *WujNT Gal* 6/11.

Szeregi: »kazać i pisać« (1): Pufzczon potym [Paweł św.] przez Neroná y wolno chodził/ ludzyem rozmáitým każąc y piśząc przez lińty. *BielKron* 143.

»mówić i pisać« = *praedicare et scribere PolAnt* (2): *BudNT* 2.Cor 13/2; Páweł S. tenże Sákráment názywáiąc wczelntnictwem/ Ciála Páńfkiego y Krwie Páńfkiey/ tym fámym dofyć o nim wczćiwie mowi y piśze. *LatHar* 186.

»pisać i rozkazować« (1): A co też wżyftkim wobec piśze y rofkázuie: tedy to y kázdemu zofobná należy. *CzechRozm* 76v.

»pisać i uczyć« (1): o ktorým [szatanie] Páweł [...] piśze/ y zaráz wczy/ iáko fie z nim potykáć/ iego ftrzały ognińte gáfić *CzechRozm* 240v.

4. *Zapisywać, przepisywać lekarstwo* (6) :

piśać co (4): NA fpánie drugie lekárftwá/ piśálińmy *SienLek* 56, 59; *Oczko* 34v. *Cf piśać co w czym*.

piśać co w czym (1): gdy ktory doctor piśze iá [celidoniję] w receptach/ tedy korzenie ma być rozumiano nie ziele *FalZioł* I 30b.

piśać o czym w czym (2): á tak gdy piśą w receptach o Piotruńcze/ nafienie ma być rozumiano domowey Piotruńki *FalZioł* I 98b, I 76a.

5. *Ustanawiać i ogłaszać na piśmie; scribere Vulg, Modrz* (43) :

piśać co (29): *SeklKat* P3v; Gdzie Piotr fwięty álbo ktory Apońtoł inny/ o łobie tákowe hárdé y pyźne Dekretá piśał? *KrowObr* 9, 79v; *BibRadz* II 74c marg; W tym tho Mágdeburgu byli niegdy ludzie wczeni/ powaźni/ ftárzy/ ktorzy práwá piśáli pońpolitych ludzi *BielKron* 290v, 108v, 465v; Támże im wnet kazał piśać przywileie/ támże im popráwił praw y wolności *RejZwierz* 45v; *ModrzBaz* 50v, 98, 129; *CzechEp* 43; *SarnStat* 1278; Acz Cefárze poboźni práwá ná heretyki vporne piśáli: iednák z [...] miłóśierdźim to czynili. *SkarKazSej* 687b, 696, 696a, 697a, 699a [2 r.], b [3 r.] (12). *Cf piśać co komu*.

piśać co komu (4): *KromRozm III* M; wftaw nie piśą ludziom dobrym *ModrzBaz* 69v; Swieccy krolowie y pánowie/ gdy wrzędniki ná fwe mieyńce dáia: piśać im práwá y ftátuty y inńtrukcyé mogá *SkarKaz* 206a; *SkarKazSej* 678b.

piśać czego [składnia zależna od „zakazować”, „zlecać”] (2): Boyćie fię Pána Boga fwego/ ktory złych y nieńpráwiedliwych praw piśać zákázuie/ y frodze o to karze. *SkarKazSej* 702a, 700a.

piśać w czym (3): *OrzRozm* M2v; Práwá ktore máia/ w Tálmućie fą nieńfláchetne przeciwné Moizelżowým/ ktore w Lewityku piśał *BielKron* 465v. *Cf Frazá*.

Z przytoczeniem (1): SOLon [...] zókázował zlorzeczyć vmárlemu/ ták w Práwie piózác/
Niecnotliwy Człowiek ielt ten/ ktory vmárłego háńbi *OrzRozm* M2v.

W połączeniach tautologicznych typu: „pizząc powiedać” i „powiedając pisać” (4): Bładá tym ktorzy
poftánawiáią práwá nie fpráwiedliwe: á piózác/ niefpráwiedliwość zápiłowáli *Leop Is* 10/1; *PowodPr*
69; *SkarKazSej* 696 [2 r.] [zawsze przekład tego samego tekstu].

Fraza: »jako pizzą [w czym]« (1): Téz y to przypomináią [...] żeby Tribunal sam *externam*
manum Dekrétom czynił áż do końcá, nie odsyłáiąc názád [...] iáko piózá w Dekrécie, áni wfteczál
fpráwiedliwości *SarnStat* 1300.

Szeregi: »pisać i (abo) stawić (a. stanowić)« [szyk 2:2] (4): V ftórych ludzi widzimy że Filozofowie/
y práwá piózáli ábo ftánowali/ y wiele rzeczy vkázáli [et leges a philosophis conscriptas esse] *ModrzBaz*
129; *CzechEp* 43; *SkarKazSej* 678b, 696a.

»pisać i ustawiać« (1): Tu fię znáczy że duch święthy był wodzem ich iz tho piózáli y vftáwiály [!]
BibRadz II 74c marg.

»pisać i wydawać« (1): Maurycyus Cefarz piózál y wydawal niektore złe práwá fwe/ przeciw práwom
bozkim y kościelnym. *SkarKazSej* 702a.

Przen (1) :

Zwrot: »prawa krwią pisać« [o srogim prawodawstwie] (1): A ták wláfnie przezwano było fmkowe
práwá piwózce/ ktore piózáno krwią á nie inkauftem/ to ielt/ ktore mocá karzá á nie práwem. *BielKron*
121v.

a. O przykazaniach boskich [co] (6) : *CzechEp* 280; iáko nas sam Pan Bog náuczyl/ piózác [!]
dżeięścioro fwoie przykazánie. *GórnRozm* K4.

pisac komu (1): A teraz prófzē cię páni/ nie iáko przykazánie nowe piózácći/ ále ktorefmy mieli
od poczátku/ ábyfmy iedni drugie miłowáli *WujNT* 2.Ioann 5.

Szereg: »pisać i da(wa)ć« [szyk 2:1] (3): Iz nie fyn ále sam Bog óciec przykazánie piózál y dáł.
CzechEp 279 marg, 317; Przetoz gdy Pan Bog práwá oney Rzeczypośp: dáwał y piózál/ ná dwu ie
tablicách fummował. *SkarKazSej* 678a.

6. Uważać za kogoś, za coś, nazywać (zwykle w piśmie) [w tym: kogo, co (22)] (27) :

pisac za kogo (4): GOfthy niekthorzy piózáli zá Niemiecki narod *BielKron* 337, 159; [Arytreus]
Muřiałby w fwoim domu mnieyfzy orřzak chowác/ A nie dáłby fię piózác iuz zá bogátého/ Gdyby
fkárby ogládał tu Suchodolřkiego *PapřPan* T; y nikt was zá moię poddáne/ y zá lud moy niechay
nie piózce *SkarKazSej* 672a.

pisac kim, czym (5): Vránius Celius fyn Kretow/ ktorego piózá niebem/ rořpłodzil fię z żoná
Weřtá/ to ielt z zyemiá *BielKron* 22v; *RejPosWiecz*² 95v; *StryjKron* 280; Nie řlufznie was przádkámi
piózá/ Bo fię przádky řnádno vćifzá *KlonřZal* D; *GostGosp* 90.

W połączeniu z N nazwy własnej (5): WAndálitowie řá rzeczeni od rzeki Wiřły/ tym imieniem/
ábowiem ftarzy Hiftorykowie Wiřłę piózáli Wándálus. *BielKron* 159; POpiel fyn trzećiego Lefřká/
ktorego Niemcy piózá Ofřerych przyiáwfzy Monárchią oycowřká/ vkázály fię w nim piwózce
nieuřtawicznosci á řzaleńřtwá *BielKron* 342, 69, 275v, 337v.

Z formą nazwiska (1): (nagł) Broniewfcy z Obrázowá. (-) Z Obrázowác ie piżą/ ále dobry pánie/ Mogę tobie belpiecznie ia przyręczyć zá nie PaprPan P3.

W charakterystycznych połączeniach: pisać za bogatego, za lud, za poddane; pisać gospodarzem skutnym, niebem, podobieństwem, prządkami, Regem Lituaniae, sternikiem.

Szereg: »pisać a nazywać« (1): A thák Grzegorz s. piże á náywa ten chleb wieczery Páńfkiey podobieńftwem. RejPosWiecz² 95v.

a. Pisząc o kimś używać nazwy godności lub określenia (12): [Tytuł albo przezwisko] Seruus feruorum Dei/ ktory Papiełz wymyślił piśać. KrowObr Vu.

pisać komu (6): OrzRozm K; [Wasil Iwanowic] Przywłafczył łobie Krolewłki Tytuł álbo napis/ z łálki Bożey/ ále mu ták nie piże żadny iny Krol álbo Kfiążę/ tylko Miłtrz Liwláncki. BielKron 429v, 170. Cf »pisać tytuł«.

pisać kim, czym (3): RejAp 38v; y iego tytułem Kárdynálłkim piśać/ y napiły czynić/ y zwác onęgo powinni y przyciśnieni będą. SarnStat 171. Cf pisać kim w czym.

pisać kim w czym (1): Witen [...] ktorego Petrus Dusburch Krolem Litewłkim/ á Synem Vtinnerá Krolá Litewłkiego w łwoiey Kronice piże/ Ryzanom y Arcybiłkupowi ich/ przeciw Krzyżakom ná pomoc kilka tylięcy Litewłkich y Zmodźkich Kozakow zá pieniądze polłł. StryjKron 375.

Z przytoczeniem [z zapowiednikiem: tak] (3): y ták mu piże Krol: Reuerendiřimo in CHriřto patn, Domino IACOBO Vchański Archiepifcopo Gnefnenfi OrzRozm K; Chybábys chćiał Oratores połły wykłádác. (-) A iákóz? áza nie ták w Káncelláriiey piżą/ Oratori nołtro, połłowi náłżemu. (-) Prawdác że ták piżą. KochWr 37.

Zwrot: »pisać tytuł« [w tym: komu (2), komu na czym (1)] [szyk zmienny] (3): Papieź vkázuiąc teź rzekomo pokore Krywłufowę/ y ie⁸⁰ zwolennikow/ przywłafztzył y piże łobie/ ten Tytuł/ álbo przezwiłko. Seruus feruorum Dei KrowObr 6; BielKron 182v; Kiedy vmrę nie piż mi tytułu inłzego/ Ná grobie/ ni dokłáday y łłowá iednego. PudłDydo B5.

Szereg: »pisać albo wyznawać« (1): O niełzczęłna gębo á niełzczęłne piro/ ktore ty łmiełz álbo piśać álbo wyznáwác kogo inłzego łwięty m niżli tego Pána prawdziwego RejAp 38v.

**** Bez wystarczającego kontekstu (10) : ipse scribit, On łam piże. Mącz 174b; Scribo, Piżę. Mącz 374a, 299b, 374b, 392a; Schreiben. Piśać. Scribere. Calag 426a; Scriptito – Vltawnię piżę. Calep 957a, 382a, 956b; gdzieby łie polółchyc miało po s. z. łepiey polółchic c. h. aby bylo wałcha/ prołchę/ pyłchę/ etc. JanNKarOrz F3v; [Piżewá/ Piżetá. StatorGramm I].*

Synonim: 1. kryłlic.

Formacje współrdzenne: dopisać, nadpisać, napisać, napisać się, odpisać, odpisać się, opisać, opisać się, pisać się, podpisać, podpisać się, popisać, popisać się, przepisać, przypisać, rozpisać, spisać, spisać się, upisać, wpisać, wpisać się, wypisać, wypisać się, zapisać, zapisać się; dopisowác, nadpisowác, napisowác, odpisowác, odpisowác się, opisowác, opisowác się, podpisowác, podpisowác się, popisowác, popisowác się, pozapisowác, pozapisowác się, przepisowác, przepisowác się, przypisowác, rozpisowác, rozpisowác się, spisowác, spisowác się, wpisowác, wpisowác się, wypisowác, wypisowác się, zapisowác, zapisowác się; odpisawác, opisawác, spisawác, wypisawác; pisywác, rozpisywác, wpisywác, wpisywác się, wypisywác, zapisywác, zapisywác się.

Cf **[DZIEJOPIS], DZIEJOPISA, [DZIEJOPISEK], LATOPISZEC, PISANIE, PISANY, PISORYM, [PISORYMKA], PISZĄCY, RĘKOPIS, RUKOPISANIE, WIERSZOPIS, WIERSZOPISY**

MN, DD